

PRIJEDLOG ZAKONA O AZILU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4., a u svezi članka 33. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj: 41/01. - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Područje azila regulira Zakon o azilu («Narodne novine» br. 103/03.), koji je stupio na snagu 01.07.2004. godine, Pravilnik o obrascima i načinu vođenja evidencija za tražitelje azila, azilante i strance pod privremenom zaštitom («Narodne novine» br. 76/04.), primjenjuje se od 01.07.04., Pravilnik o smještaju tražitelja azila, azilanata i stranaca pod privremenom zaštitom («Narodne novine» br. 108/04.), stupio je na snagu 12.08.04., i Pravilnik o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima i strancima pod privremenom zaštitom („Narodne novine“ br. 145/04.), stupio je na snagu 28.10.04. godine.

Pored navedenog, Poslovníkom o radu Povjerenstva Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata («Narodne novine» br. 154/04.) regulirana je organizacija i rad drugostupanjskog tijela u postupku azila, a temeljem Odluke o sadržaju higijenskog i zdravstvenog pregleda koja je stupila na snagu 12.08.04. obavljaju se preventivni zdravstveni pregledi tražitelja azila.

U pogledu odobravanja zaštite važeći propisi slijede odredbe Konvencije i Protokola o statusu izbjeglica. Azil se priznaje strancima koji se ne nalaze u zemlji svog podrijetla te se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja ne mogu ili se zbog straha ne žele staviti pod zaštitu dotične zemlje. Strancima koji masovno dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, a zemlja njihovog podrijetla ih nije u mogućnosti zaštititi, odobrit će se privremena zaštita.

Zakon propisuje načelo zabrane vraćanja (non-refoulement) i načelo nekažnjavanja nezakonitog ulaska.

Zahtjeve za azil u prvom stupnju rješava Odjel za strance i azil Ministarstva unutarnjih poslova, a u drugom stupnju Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za rješavanje o žalbama tražitelja azila i azilanata. Zahtjev za azil podnosi se u Prihvatalištu za tražitelje azila, koje od 01. lipnja 2006. godine radi na lokaciji u Kutini, Sisačka 3.

U Prihvatalištu se obavlja dezinfekcijski i zdravstveni pregled, daktiloskopiranje i fotografiranje tražitelja azila, zaprimaju se zahtjevi za azil, daju se upute tražiteljima azila s osnovnim informacijama o njihovim pravima i obvezama u postupku te se izdaju iskaznice tražitelja azila.

Smještaj tražitelja azila obavljao se do 01. lipnja 2006. godine u *Šašinoj Gredi*, objektu Hrvatskog crvenog križa.

Tražiteljima azila se osigurava pravo na zdravstvenu zaštitu, sredstva za život, osnovno školovanje, pravna pomoć, novčana pomoć, slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece te pravo na prevoditelja i skrbnika za maloljetnike bez pratnje i poslovno nesposobne osobe. Osigurana je efikasna procedura individualnog razmatranja zahtjeva za azil uz poštivanje temeljnih jamstva u postupku.

Tijekom 2004. godine ukupno su zaprimljena 152 zahtjeva za azil, u 2005. godini 171 zahtjev, a u prvih deset mjeseci 2006. godine zaprimljena su 73 zahtjeva za azil. Radi se o malom broju tražitelja azila što Republiku Hrvatsku oslikava kao tranzitnu zemlju. Nema pozitivno riješenih zahtjeva te su nam iskustva na području integracije stranaca vrlo mala.

Postojeći Zakon nije usklađen s najnovijim zakonodavstvom i postignućima Europske unije na području azila te ga je u tom smislu potrebno uskladiti. U Nacionalnom programu pridruživanja Republike Hrvatske Europskoj uniji za 2006. godinu predviđeno je u IV kvartalu ove godine uputiti Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o azilu u zakonodavnu proceduru. S obzirom da se radi o velikom broju izmjena u postojećem Zakonu, predlažemo usvajanje novog Zakona o azilu.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Tijekom dosadašnje primjene Zakona o azilu uočene su manjkavosti te se nastoji kroz jasniju formulaciju odredaba i unošenjem novih instituta poboljšati proceduru azila, onemogućiti zlouporabe postupka te ubrzati postupak za očito neutemeljene zahtjeve.

Uvodi se supsidijarni oblik zaštite za tražitelje azila kojima u zemlji podrijetla prijete smrtna kazna ili smaknuće, mučenje, nehumano ili degradirajuće postupanje i kažnjavanje te ozbiljna i individualna prijetnja životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba, ili drugih ozbiljnih humanitarnih razloga.

Nadalje, kao što je ranije rečeno, Zakon se usklađuje s najnovijim Direktivama Vijeća EU (posebice ističemo Direktivu Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama i Direktivu Vijeća 2004/83/EC o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili kao osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita).

Sukladno navedenim direktivama omogućuje se tražiteljima azila, nakon godine dana boravka u Hrvatskoj pravo na rad, ukoliko u tom periodu postupak azila nije okončan. Proširuje se pravo na školovanje tražitelja azila, tako da u odnosu na postojeći Zakon, tražitelji azila pored osnovnog, imaju pravo na srednjoškolsko obrazovanje. Regulira se besplatna pravna pomoć tražitelja azila u postupku pred Upravnim sudom te će u proračunu Republike Hrvatske trebati u tu svrhu predvidjeti novčana sredstva.

Nadalje, uvodimo pojam sigurne zemlje podrijetla, proširujemo definiciju članova obitelji te pravo na spajanje obitelji azilanta i stranca pod privremenom i supsidijarnom zaštitom, propisujemo pravo na rad stranaca pod privremenom zaštitom, uvodimo prekršajne sankcije za tražitelje azila koji zloupotrebljavaju odredbe o ograničenju slobode kretanja ili učestalo krše odredbe Kućnog reda Prihvatilišta te propisujemo postupak s tražiteljima azila na granici odnosno u tranzitnim područjima zračnih ili pomorskih luka.

Zakonom će se ustanoviti jedno od osnovnih jamstava koje je potrebno osigurati tražiteljima azila u postupku, a to je „*pravo na efikasni pravni lijek pred sudom ili tribunalom*“, što podrazumijeva donošenje odluke u jednom razumnom roku od strane neovisnog tijela. Dosadašnji Zakon o azilu („Narodne novine“ 103/03) je kao drugostupanjsko tijelo predvidio Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za rješavanje žalbi tražitelja azila i azilanata. Povjerenstvo ima predsjednika i osam članova koje imenuje Vlada RH na prijedlog ministra unutarnjih poslova. Najveća zamjerka hrvatskom drugostupanjskom tijelu, od strane Europske komisije i drugih međunarodnih subjekata, posebice UNHCR-a, je pitanje neovisnosti rada toga tijela. Također je upitno pitanje sastava, sjedišta rada i financiranja Povjerenstva kao i samog naziva „Vladino Povjerenstvo“. Ono što su nam stručnjaci Europske komisije tijekom screening postupka posebno naglasili je da drugostupanjsko tijelo, bilo sud ili „tribunal“, mora biti neovisno u radu, mora moći dodijeliti azil i voditi rasprave te da pravni lijek tom tijelu mora imati suspenzivan učinak. Da bi u potpunosti bili usklađeni s pravnom stečevinom Europske unije, što je osnovna svrha donošenja novog Zakona o azilu, nije dovoljno samo obvezne norme u Zakon inkorporirati, već isto moramo biti u mogućnosti u praksi i provesti.

Zbog toga je odlučeno da se protiv odluke Ministarstva unutarnjih poslova može podnijeti tužba sudskom tijelu odnosno Upravnom sudu Republike Hrvatske. Na taj je način osigurana potrebna stručnost i neovisnost odnosno ispunjeno je načelo prava na efikasni pravni lijek pred sudom. Predviđeni su posebni rokovi za podnošenje tužbe i donošenje odluke u upravnom sporu, koji su kraći nego rokovi predviđeni Zakonom o upravnim sporovima. Ti bi rokovi trebali osigurati što žurnije postupanje, ne samo iz razloga ispunjena načela „pravo na efikasni pravni lijek“, već i s obzirom na to da tužba ima suspenzivni učinak na izvršenje prvostupanjske odluke, odnosno da tražitelj azila ima pravo ostati u Republici Hrvatskoj sve do pravomoćnosti odluke kojom je njegov zahtjev odbijen.

Također, u slučaju ograničenja slobode kretanja, tražitelju azila je omogućeno da podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske, odluka bude preispitana od strane sudskog a ne upravnog tijela, kao što to nalaže odredba Direktive Vijeća 2005/85/EC („*brza sudska revizija*“).

3. Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona

Donošenjem novog Zakona o azilu sustav azila u Republici Hrvatskoj bit će ujednačen s EU *acquis-em* na području azila i s relevantnim međunarodnim dokumentima, posebno sa:

- Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. i Protokolom o statusu izbjeglica iz 1967.,

- Direktivom Vijeća 2003/9/EC o postavljanju minimalnih standarda za prijem tražitelja azila,
- Direktivom Vijeća 2001/55/EC o minimalnim standardima za dodjelu privremene zaštite u slučaju masovnog priljeva raseljenih osoba i o mjerama za promicanje uravnoteženih napora država članica u prihvatu i snošenju posljedica prihvata tih osoba,
- Direktivom Vijeća 2005/85/EC o minimalnim standardima za postupke dodjeljivanja i oduzimanja izbjegličkog statusa u državama članicama,
- Direktivom Vijeća 2004/83/EC o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljanina treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita.

Osigurat će se stvarna i učinkovita provedba ustavne odredbe kojom je predviđeno da strani državljani i osobe bez državljanstva mogu dobiti utočište u Republici Hrvatskoj osim ako su progonjeni za nepolitičke zločine i djelatnosti oprečne temeljnim načelima međunarodnog prava. Uvođenjem supsidijarne zaštite, osigurat će se zaštita osobama koje ne ispunjavaju uvjete za odobrenje statusa sukladno Konvenciji o statusu izbjeglica, a ne smiju se vratiti u zemlju podrijetla jer im tamo prijete smrtna kazna ili smaknuće, ratno ili njemu slično stanje odnosno iz drugih humanitarnih razloga.

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil stranci mogu izraziti prilikom obavljanja granične kontrole na graničnom prijelazu ili u bilo kojoj policijskoj upravi/postaji na teritoriju Republike Hrvatske. Zahtjev za azil podnosi se u Prihvatilištu za tražitelje azila te podnošenjem zahtjeva formalno započinje postupak azila.

U prvom stupnju zahtjeve rješava Ministarstvo unutarnjih poslova a u drugom Upravni sud, te je time osigurana potrebna neovisnost prilikom rješavanja tužbi koje podnose tražitelji azila.

Uvodi se ubrzani postupak za slučajeve očito neutemeljenih zahtjeva za azil, čime bi se doprinijelo efikasnosti i ekonomičnosti postupka te smanjile zlouporabe.

Uvodi se jedinstvena procedura („*single procedure*“) razmatranja zahtjeva za azil i postojanja uvjeta za odobrenje supsidijarne zaštite, što je slijedeći korak Europske unije u razvoju jedinstvenog sustava azila zemalja članica EU. U tom smislu Ministarstvo u jednom postupku po službenoj dužnosti ispituje uvjete za odobrenje supsidijarne zaštite ukoliko stranka ne ispunjava uvjete za odobrenje azila.

Također, načela, definicije i pojmovi usklađeni su sa svim gore navedenim relevantnim aktima, kao i zajamčena prava svim kategorijama stranaca koje Zakon propisuje.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA DONOŠENJE ZAKONA

U tekućoj godini u Financijskom planu MUP-a pomoći Europske unije u okviru projekta K553081 Cards 2004.-Reforma azila iznose 5.446.667 kn za intelektualne i osobne usluge, a koja sredstva su namijenjena normalnom funkcioniranju tijela ustrojenih za provedbu postojećeg Zakona o azilu (NN 103/03).

U 2007. godini Pomoći Europske unije za isti projekt iznose 6.808.000 kn od čega je 5.920.000 kn namijenjeno intelektualnim i osobnim uslugama tj. twining uslugama, te 888.000 kn za komunikacijsku i uredsku opremu. Obveza koja proizlazi iz novog Zakona je priključenje Republike Hrvatske EURODAC sustavu, odnosno sustavu elektronskog uzimanja i razmjene otisaka papilarnih linija tražitelja azila između država članica. Iz sredstava za projekt K553081 Cards 2004. – Reforma azila II u 2007. godini će se 200.000 eura utrošiti na EURODAC sustav (software) dijelom s intelektualnih usluga, a dijelom u okviru komunikacijske i uredske opreme, dok će se ostatak sredstava utrošiti na konzultantske usluge stranih savjetnika.

Nadalje, Zakon uvodi novu vrstu zaštite, tzv. supsidijarnu zaštitu, stoga će biti potrebno osigurati sredstva za realizaciju prava stranaca koji ostvare tu zaštitu, kao i realizaciju prava tražitelja azila i azilanata koja su u novom Zakonu proširena. Tu se posebno misli na pravo na besplatnu pravnu pomoć, školovanje, rad, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, izradu iskaznica i sl., što povećava troškove u okviru ostalih rashoda i izdataka.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi također je kao do sada predvidjelo sredstva za zdravstvenu i socijalnu zaštitu tražitelja azila i socijalnu zaštitu azilanata iz redovite djelatnosti. Ministarstvo unutarnjih poslova predvidjelo je sredstva za zdravstvenu zaštitu azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u 2007. godini u okviru vlastite redovite djelatnosti. Zbog uvođenja nove vrste zaštite očekuje se veći broj tražitelja azila, te su se troškovi planirali za najmanje 200 tražitelja azila godišnje te za najmanje deset osoba sa priznatim statusom, bilo azilanta ili stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa predvidjelo je sredstva za realizaciju prava na školovanje tražitelja azila, azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i učenje hrvatskog jezika također u okviru redovite djelatnosti tijekom 2007. godine. Navedeno Ministarstvo donijet će program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante.

Novi Zakon predviđa da će se protiv prvostupanjske odluke podnositi tužba Upravnom sudu te navedeno tijelo u okviru svoje redovite djelatnosti ima za to predviđenih sredstava. S obzirom na broj tražitelja azila proteklih godina, kao i na broj žalbi koje su tražitelji azila podnosili Povjerenstvu ne očekuje se da će ova izmjena zahtijevati znatnija novčana sredstva za rad Upravnog suda.

Stoga, u odnosu na tekuću 2006. godinu, sveukupno za provođenje novog Zakona o azilu, za 2007. godinu, Ministarstvo unutarnjih poslova je u proračunu predvidjelo 12.000.000,00 kuna kako bi se isti Zakon mogao nesmetano provoditi.

PRIJEDLOG ZAKONA O AZILU

Glava I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuju načela, uvjeti i postupak za odobravanje azila, odobravanje supsidijarne zaštite, odobravanje privremene zaštite, status, prava i obveze tražitelja azila, azilanta, stranaca pod supsidijarnom zaštitom, stranaca pod privremenom zaštitom, te uvjeti i postupak za poništenje i prestanak azila, supsidijarne i privremene zaštite.

Značenje izraza u ovom Zakonu

Članak 2.

Pojedini izrazi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

Stranac je osoba koja nema hrvatsko državljanstvo i osoba bez državljanstva.

Izbjeglica je osoba koja se ne nalazi u zemlji svog podrijetla te se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja, ne može, ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu te zemlje, kao i osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje prethodnog boravišta, a koja se ne može ili se zbog straha ne želi vratiti u tu zemlju.

Tražitelj azila je stranac koji podnese zahtjev za azil u pogledu kojeg još nije donesena konačna odluka.

Azilant je izbjeglica kojemu je odobren azil na temelju odredaba ovoga Zakona.

Azil je zaštita koja se u Republici Hrvatskoj odobrava izbjeglici na temelju rješenja Ministarstva unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), kojim se udovoljava zahtjevu za azil, iz razloga navedenih u članku 4. ovoga Zakona.

Supsidijarna zaštita je zaštita koja se odobrava strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje azila, a za kojeg se opravdano vjeruje da bi povratkom u zemlju podrijetla bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde i koji nije u mogućnosti ili se zbog toga ne želi staviti pod zaštitu dotične zemlje.

Privremena zaštita je zaštita koja se odobrava strancu u Republici Hrvatskoj koji se ne može vratiti u zemlju podrijetla iz razloga navedenih u članku 76. ovoga Zakona, ukoliko sustav azila ne može učinkovito procesuirati masovni ulazak stranaca, a u interesu svih osoba koje traže zaštitu.

Zahtjev za azil je zahtjev kojim stranac traži zaštitu, u smislu članka 4. ovoga Zakona.

Maloljetnik bez pratnje je stranac koji nije navršio osamnaest godina života, a ušao je u Republiku Hrvatsku bez pratnje zakonskog zastupnika ili je nakon ulaska ostao bez te pratnje.

Članom obitelji, ukoliko je ta obitelj već postojala u zemlji podrijetla tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom, smatra se:

- bračni drug ili nevjerenčani partner u postojanoj vezi;
- maloljetno dijete koje nije zasnovalo vlastitu obitelj i ovisno je o roditeljima, bez obzira je li rođeno u braku, izvan braka ili je posvojeno;
- roditelj ili drugi zakonski zastupnik maloljetnog tražitelja azila, azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom i stranca pod privremenom zaštitom;
- drugi bliski srodnik ukoliko se nesporno utvrdi da je živio u zajedničkom domaćinstvu.

Ranjive skupine su poslovno nesposobne osobe, maloljetnici, starije i nemoćne osobe, teško bolesne osobe, osobe s invaliditetom, trudnice, samohrani roditelji s maloljetnom djecom te žrtve mučenja, silovanja ili drugog psihičkog, fizičkog i seksualnog nasilja.

Boravište je mjesto u kojem se azilant odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom nastanio s namjerom da u njemu živi.

Prihvatište za tražitelje azila (u daljnjem tekstu: Prihvatište) je objekt koji služi kolektivnom smještaju tražitelja azila.

Putna isprava za azilanta je putna isprava za izbjeglice propisana Konvencijom o statusu izbjeglica iz 1951. godine (u daljnjem tekstu: Konvencija iz 1951).

Zemlja podrijetla je zemlja čije državljanstvo ima stranac ili zemlja u kojoj je osoba bez državljanstva imala svoje ranije uobičajeno boravište. Ako osoba ima više od jednog državljanstva, zemlja podrijetla je svaka zemlja čije državljanstvo ima stranac.

Rasa podrazumijeva boju kože, podrijetlo te pripadnost određenoj etničkoj skupini.

Vjera podrazumijeva ispoljavanje vjerskih ili ateističkih uvjerenja, bilo samostalno ili u zajednici s ostalima te ostale religijske aktivnosti koje se temelje na religijskom uvjerenju, kao i nesudjelovanje u tim aktivnostima.

Nacionalnost podrazumijeva pripadnost nekoj grupi koja je određena po svom kulturnom, etničkom ili jezičnom identitetu, zajedničkom zemljopisnom ili političkom podrijetlu ili odnosom sa stanovništvom neke druge države, kao i pojam državljanstva.

Političko mišljenje podrazumijeva izražavanje mišljenja ili uvjerenja koja ne toleriraju počinitelji proganjanja iz članka 10. ovoga Zakona, vezano uz njihove politike ili metode, bez obzira je li tražitelj azila postupao ili ne po tom mišljenju ili uvjerenju.

Određena društvena skupina podrazumijeva osobe iz iste sredine, s istim običajima ili istim društvenim statusom. Članovi te skupine dijele urođene karakteristike, zajedničku pozadinu ili uvjerenja na kojima se temelji njihov identitet ili svijest te ih se ne žele odreći. Skupina mora imati poseban identitet u relevantnoj zemlji te se razlikuje od društva koje ju okružuje. Ovisno o okolnostima u zemlji podrijetla, određena društvena skupina može uključivati skupinu koja se temelji na zajedničkim karakteristikama spolne orijentacije.

Ozbiljna nepravda podrazumijeva smrtnu kaznu ili smaknuće, mučenje, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje te ozbiljnu i individualnu prijetnju životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba, ili drugih ozbiljnih humanitarnih razloga.

Sigurna zemlja podrijetla je zemlja u kojoj je stranac boravio prije dolaska u Republiku Hrvatsku kao državljanin te zemlje ili osoba bez državljanstva s posljednjim uobičajenim boravištem u toj zemlji, te je u toj zemlji siguran od proganjanja iz razloga navedenih u članku 4. ovoga Zakona i od trpljenja ozbiljne nepravde, a karakterizira je poštivanje ljudskih prava, demokratski poredak, pravna sigurnost i politička stabilnost.

Sigurna treća zemlja je zemlja u kojoj je stranac boravio prije dolaska u Republiku Hrvatsku, pod uvjetom da je u njoj siguran od proganjanja iz razloga navedenih u članku 4. ovoga Zakona i od trpljenja ozbiljne nepravde, uključujući poštivanje načela iz članka 3. ovoga Zakona, te je u njoj u mogućnosti dobiti azil.

Procjena je li neka zemlja sigurna zemlja podrijetla temeljit će se na izvješćima Ureda Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (u daljnjem tekstu: UNHCR), Vijeća Europe, država Europske unije i relevantnih međunarodnih organizacija, a prilikom procjene stanja uzet će se u obzir:

1. relevantni zakoni i propisi zemlje podrijetla i način njihove primjene,
2. poštivanje prava i sloboda utemeljenih u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima te Konvenciji protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja,
3. poštivanje zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja prema Konvenciji iz 1951.,

4. postojanje učinkovitog sustava pravnih lijekova protiv kršenja navedenih prava i sloboda. Prilikom procjene je li neka zemlja sigurna treća zemlja, osim uvjeta iz stavka 2. točke 1.-4. ovoga članka, uzet će se u obzir i postojanje efikasnog sustava azila u toj zemlji.

Vlada Republike Hrvatske utvrđuje listu sigurnih zemalja podrijetla i sigurnih trećih zemalja te ih objavljuje u »Narodnim novinama«.

Vlada će revidirati navedene liste, kada se promijene uvjeti koji određuju zemlju kao sigurnu zemlju podrijetla ili sigurnu treću zemlju.

Zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja

Članak 3.

Nije dopušteno prisilno udaljiti ili na bilo koji način vratiti stranca u zemlju, u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog rase, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja ili u zemlju u kojoj bi mogao biti podvrgnut mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Azil

Članak 4.

Republika Hrvatska će odobriti azil izbjeglici koji se ne nalazi u zemlji svog podrijetla te se zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja ne može, ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu dotične zemlje, ili osobi bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje prethodnog boravišta, a koja se ne može, ili se zbog tog straha ne želi vratiti u tu zemlju.

Djela proganjanja

Članak 5.

Djela za koja se može smatrati da predstavljaju osnovani strah od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona moraju biti:

1. dovoljno ozbiljna po svojoj prirodi ili ponavljanju da predstavljaju ozbiljno kršenje osnovnih ljudskih prava, osobito prava koja ne mogu biti ograničena prema članku 15. stavku 2. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda; ili
2. skup različitih mjera, uključujući i kršenje ljudskih prava, koje su dovoljno ozbiljne da, u cjelini, mogu utjecati na pojedinca na način kao što je navedeno u točki 1. ovoga stavka.

Djela proganjanja iz stavka 1. ovoga članka mogu biti:

1. fizičko ili mentalno nasilje, uključujući i seksualno nasilje;
2. zakonske, administrativne, policijske i/ili sudske mjere koje su same po sebi diskriminirajuće ili koje se provode na diskriminirajući način;
3. sudski progon ili kažnjavanje koje je nerazmjerno ili diskriminirajuće;
4. uskraćivanje sudske pomoći;
5. sudski progon ili kažnjavanje radi odbijanja vršenja vojne službe prilikom sukoba, kada bi vršenje vojne službe uključivalo kaznena djela ili radnje koje potpadaju pod razloge isključenja navedene u članku 6. i 8. ovoga Zakona;
6. djela koja su po prirodi specifično vezana uz spol ili djecu.

Između djela proganjanja i razloga za proganjanje mora postojati povezanost.

Prilikom procjene da li tražitelj azila osnovano strahuje od proganjanja, nije važno da li tražitelj stvarno posjeduje rasne, religijske, nacionalne, društvene ili političke karakteristike koje izazivaju proganjanje, ukoliko mu počinitelj proganjanja pripisuje takve karakteristike.

Razlozi za isključenje**Članak 6.**

Azil se neće odobriti strancu ukoliko ozbiljni razlozi upućuju da je:

- počinio zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti definiran međunarodnim dokumentima i njihovim odredbama,
- počinio teško nepolitičko kazneno djelo izvan Republike Hrvatske prije njegovog dolaska kao izbjeglice u Republiku Hrvatsku, uključujući i naročito okrutna djela čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem,
- kriv za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Azil se neće odobriti strancu koji potiče ili na druge načine sudjeluje u izvršenju zločina ili djela navedenih u stavku 1. ovoga članka, odnosno pomaže sudionicima navedenih djela.

Azil se neće odobriti strancu koji trenutno prima zaštitu ili pomoć tijela ili agencija Ujedinjenih naroda, osim UNHCR-a.

Ukoliko zaštita ili pomoć iz stavka 3. ovoga članka iz bilo kojeg razloga prestane, a položaj stranca nije uređen u skladu s relevantnim rezolucijama koje je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda, strancu će se odobriti azil ukoliko ispunjava uvjete iz članka 4. ovoga Zakona.

Azil se neće odobriti strancu kojem nadležna tijela Republike Hrvatske priznaju ista prava i obveze kao hrvatskom državljaninu.

U svrhu zaštite nacionalne sigurnosti, u slučajevima postojanja ozbiljnih razloga koji upućuju na počinjenje djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka, nadležna sigurnosna služba obaviti će razgovor s tražiteljem azila te dostaviti Ministarstvu svoje mišljenje.

Supsidijarna zaštita**Članak 7.**

Republika Hrvatska odobrit će supsidijarnu zaštitu strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje azila, a za kojeg se opravdano vjeruje da bi povratkom u zemlju podrijetla bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde i koji nije u mogućnosti ili se zbog toga ne želi staviti pod zaštitu dotične zemlje.

Supsidijarna zaštita odobrava se na rok od godinu dana, a može se produžiti ukoliko i dalje postoje razlozi za odobrenje, osim ako razlozi zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka ne zahtijevaju drugačije.

Zahtjev za produženje supsidijarne zaštite podnosi stranac pod supsidijarnom zaštitom najkasnije 30 dana prije isteka zaštite.

Razlozi za isključenje supsidijarne zaštite**Članak 8.**

Supsidijarna zaštita neće se odobriti strancu ukoliko ozbiljni razlozi upućuju da:

- je počinio zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti utvrđen odredbama međunarodnih dokumenata,
- je počinio teško kazneno djelo,
- je kriv za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda,
- predstavlja opasnost za društvo ili sigurnost Republike Hrvatske.

Supsidijarna zaštita neće se odobriti strancu koji potiče ili na druge načine sudjeluje u izvršenju zločina ili djela navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Supsidijarna zaštita neće se odobriti strancu ukoliko je počinio kazneno djelo, koje nije obuhvaćeno stavkom 1. ovoga članka, za koje je u Republici Hrvatskoj predviđena kazna zatvora te ako je napustio zemlju podrijetla s ciljem izbjegavanja sankcija propisanih u zemlji podrijetla.

Izbjeglice „sur place“**Članak 9.**

Osnovani strah od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona odnosno od trpljenja ozbiljne nepravde može se temeljiti na događajima koji su nastupili nakon što je tražitelj azila napustio zemlju podrijetla odnosno na aktivnostima koje je tražitelj azila poduzeo nakon što je napustio zemlju podrijetla, osobito kada je ustanovljeno da predstavljaju izražavanje i nastavak uvjerenja i usmjerenja koje je imao u zemlji podrijetla.

Počinitelji proganjanja ili ozbiljne nepravde**Članak 10.**

Proganjanje u smislu članka 4. ovoga Zakona i ozbiljnu nepravdu može provoditi:

- država,
- stranka ili organizacija koja kontrolira državu ili važan dio državnog područja,
- nedržavno tijelo, ukoliko se dokaže da država ili stranke odnosno organizacije koje kontroliraju važan dio državnog područja, uključujući i međunarodne organizacije, nisu u mogućnosti ili ne žele pružiti zaštitu od proganjanja ili ozbiljne nepravde.

Davatelji zaštite u zemlji podrijetla**Članak 11.**

Zaštitu od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona i od trpljenja ozbiljne nepravde, u zemlji podrijetla može pružiti:

- država,
- stranke te nacionalne ili međunarodne organizacije koje kontroliraju državu ili važan dio državnog područja.

Pružanje zaštite iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva poduzimanje administrativnih, sudskih ili drugih mjera u cilju sprječavanja proganjanja odnosno trpljenja ozbiljne nepravde i dostupnost te zaštite građanima.

Tijela nadležna za odlučivanje o zahtjevu**Članak 12.**

O zahtjevu za azil odlučuje Ministarstvo.

Protiv odluke Ministarstva nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Upravni sud).

Tužba odgađa izvršenje odluke Ministarstva, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Podnošenje zahtjeva za azil**Članak 13.**

Zahtjev za azil podnosi se u Prihvatilištu, osim u slučaju iz članka 61. ovoga Zakona.

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil stranac može izraziti prilikom obavljanja granične kontrole na graničnom prijelazu.

Ako se stranac nalazi na području Republike Hrvatske, namjeru za podnošenje zahtjeva za azil može izraziti u policijskoj upravi odnosno policijskoj postaji.

Izražavanjem namjere za podnošenje zahtjeva za azil smatra se svako traženje zaštite od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona ili od trpljenja ozbiljne nepravde.

Prema strancu koji se, nakon izražene namjere za podnošenje zahtjeva za azil, bez opravdanog razloga, ne javi u Prihvatište u roku koji mu odredi nadležno tijelo, postupat će se sukladno odredbama Zakona o strancima.

Nezakonit ulazak u Republiku Hrvatsku
Članak 14.

Stranac koji nezakonito uđe u Republiku Hrvatsku, izravno dolazeći s područja gdje su njegov život ili sloboda ugroženi u smislu članka 4. i 7. ovoga Zakona, neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka, ukoliko bez odgode podnese zahtjev za azil i ako predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska ili boravka.

Pomoć podnositelju zahtjeva
Članak 15.

Strancu koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za azil omogućit će se da što prije podnese zahtjev za azil.

Tražitelj azila mora biti obaviješten o načinu provođenja postupka za odobrenje azila, o pravima i obvezama koje ima u tom postupku te o mogućnosti dobivanja besplatne pravne pomoći i stupanja u kontakt s predstavnicima UNHCR-a i drugih organizacija koje se bave zaštitom prava izbjeglica, na svom ili jeziku za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Suradnja s Uredom UNHCR-a
Članak 16.

O pitanjima koja se odnose na tražitelje azila, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom nadležna državna tijela surađuju s Uredom UNHCR-a.

Ministarstvo će na zahtjev Ureda UNHCR-a dostaviti podatke o:

- tražiteljima azila, azilantima, strancima pod supsidijarnom zaštitom i strancima pod privremenom zaštitom u Republici Hrvatskoj,
- primjeni Konvencije iz 1951. i ostalih međunarodnih dokumenata koji se odnose na izbjeglice,
- zakonima i ostalim propisima koji se primjenjuju ili su u izradi, a odnose se na izbjeglice.

Ministarstvo će dopustiti UNHCR-u pristup informacijama o pojedinačnim zahtjevima za azil, o tijeku postupka i o donesenim odlukama, pod uvjetom da o tome predoči suglasnost tražitelja azila.

Jezik u postupku
Članak 17.

Ako tražitelj azila ne razumije jezik na kojemu se vodi postupak osigurat će mu se prevoditelj za jezik za koji se opravdano pretpostavlja da ga razumije i na kojem može komunicirati.

Prevoditelj je dužan podatke koje dozna tijekom postupka azila čuvati kao službenu tajnu.

Tražitelju azila osigurat će se ako je to moguće prevoditelj istog spola.

Maloljetnici**Članak 18.**

Zahtjev za azil za maloljetnika podnosi zakonski zastupnik.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, maloljetnik stariji od 16 godina zahtjev za azil može podnijeti u svoje ime.

Prilikom provedbi odredaba ovoga Zakona uzet će se u obzir najbolji interes maloljetnika.

Maloljetnici bez pratnje**Članak 19.**

Maloljetniku bez pratnje koji traži azil te maloljetniku bez pratnje kojem se odobri zaštita temeljem odredaba ovoga Zakona, tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi imenovat će skrbnika.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, maloljetniku bez pratnje starijem od 16 godina koji je u braku ili ima dijete, neće se imenovati skrbnik.

Ministarstvo će poduzeti potrebne mjere u cilju pronalaženja roditelja maloljetnika.

Zahtjev za azil maloljetnika bez pratnje rješava se u najkraćem mogućem roku.

Poslovno nesposobne osobe**Članak 20.**

Poslovno nesposobnom tražitelju azila tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi imenovat će skrbnika.

Ograničenje političkog djelovanja**Članak 21.**

Tražiteljima azila, azilantima i strancima pod supsidijarnom i privremenom zaštitom zabranjeno je organiziranje, pridruživanje, potpomaganje i djelovanje u političkim i drugim skupinama koje svojim programom ili djelovanjem smjeraju na podrivanje ustavnog poretka, ugrožavaju opstojnost Republike Hrvatske, odnosno obavljaju djelatnost suprotnu načelima međunarodnog prava.

Prikupljanje osobnih podataka**Članak 22.**

Ministarstvo i Upravni sud mogu za potrebe provedbe ovoga Zakona prikupljati osobne podatke od tražitelja azila.

Ministarstvo i Upravni sud mogu i bez suglasnosti tražitelja azila prikupljati podatke o njemu kod tijela javne vlasti te pravnih i fizičkih osoba ako je to:

- u interesu tražitelja azila,
- zakonom ili drugim propisom dopušteno, ili
- potrebno radi provjere podataka o tražitelju azila.

Tijela i osobe iz stavka 2. ovoga članka, koji raspolažu podacima koji se odnose na tražitelja azila, dužni su dati te podatke na zahtjev Ministarstva i Upravnog suda.

Osobni i drugi podaci prikupljeni tijekom postupka odobravanja azila predstavljaju službenu tajnu i neće se dostaviti zemlji podrijetla tražitelja azila ili drugim tijelima koja ne sudjeluju u postupku.

Iznimno, za tražitelja azila kojem je postupak okončan, mogu se zemlji podrijetla ili drugoj zemlji koja ga pristane prihvatiti dati podaci o imenu i prezimenu, datumu rođenja, spolu, državljanstvu, članovima obitelji, ispravama koje je izdala zemlja podrijetla, zadnjoj adresi u zemlji podrijetla te otisci prstiju i fotografije.

Prikupljanje i korištenje podataka iz ovoga članka mora biti u skladu sa zakonom koji regulira zaštitu osobnih podataka.

Glava II.

PRAVA I OBVEZE TRAZITELJA AZILA, AZILANTA I STRANCA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

PRAVA I OBVEZE TRAZITELJA AZILA

Članak 23.

Tražitelj azila tijekom postupka ima pravo na:

- boravak,
- osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj,
- zdravstvenu zaštitu,
- osnovno i srednje školovanje,
- novčanu pomoć,
- besplatnu pravnu pomoć,
- humanitarnu pomoć,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece,
- rad.

Pravo na boravak tražitelja azila

Članak 24.

Tražitelj azila ima pravo na boravak u Republici Hrvatskoj od dana podnošenja zahtjeva za azil do okončanja postupka.

Članovi obitelji tražitelja azila, koji su došli zajedno s tražiteljem azila u Republiku Hrvatsku, imaju pravo na boravak sukladno stavku 1. ovoga članka.

Zdravstvena zaštita

Članak 25.

Zdravstvena zaštita tražitelja azila obuhvaća hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti.

Tražitelju azila koji je bio izložen mučenju, silovanju ili drugim ozbiljnim oblicima nasilja kao i tražitelju azila sa specifičnim potrebama pružit će se najnužniji tretman vezan uz specifično stanje odnosno posljedice prouzročene navedenim djelima.

Zdravstvenu zaštitu iz stavka 1. i 2. ovoga članka tražitelj azila ostvaruje sukladno odredbama zakona o zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.

Školovanje maloljetnog tražitelja azila

Članak 26.

Pravo na osnovno i srednje školovanje maloljetni tražitelj azila ostvaruje pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Pravo iz stavka 1. ovog članka tražitelju azila omogućit će se u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za azil odnosno u roku godine dana ako tražitelj azila ne poznaje hrvatski jezik.

Obrazovanje tražitelja azila može biti organizirano i u Prihvatištu.

Novčana pomoć

Članak 27.

Tražitelj azila ima pravo na novčanu pomoć ukoliko nije u radnom odnosu, ne posjeduje novčana sredstva ili mu troškovi života nisu osigurani na drugi način.

Visinu novčane pomoći odredit će tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Besplatna pravna pomoć

Članak 28.

Besplatna pravna pomoć obuhvaća:

- opće informacije o pravima i obvezama tražitelja azila u postupku,
- pomoć u sastavljanju tužbe, i
- zastupanje pred Upravnim sudom.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka pruža Ministarstvo na način i u roku propisanom člankom 15. ovoga Zakona.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 2. i 3. ovoga članka mogu obavljati odvjetnici, odvjetnički vježbenici i pravnici iz udruga registriranih za obavljanje pravne pomoći, a s kojima Ministarstvo sklopi ugovor.

Pravo na besplatnu pravnu pomoć nema tražitelj azila koji posjeduje znatna novčana sredstva, stvari veće vrijednosti i za kojeg se na temelju činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku može procijeniti da nema izgleda za uspjeh u postupku odnosno zahtjev za azil se ne temelji na razlozima za proganjanje iz članka 4. ovoga Zakona ili trpljenju ozbiljne nepravde.

Pravna pomoć iz stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka pruža se na zahtjev tražitelja azila.

Troškove besplatne pravne pomoći koja se pruža sukladno odredbama ovoga Zakona snosi Ministarstvo.

Ministar nadležan za unutarnje poslove propisat će postupak ostvarivanja i naplate troškova besplatne pravne pomoći i tarifu pruženih usluga pravne pomoći propisane odredbama ovoga Zakona.

Humanitarna pomoć

Članak 29.

Tražitelj azila može primati razne oblike humanitarne pomoći.

Rad tražitelja azila

Članak 30.

Pravo na rad tražitelj azila ostvaruje po isteku godine dana od dana podnošenja zahtjeva za azil, a prije okončanja postupka.

Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvaruje se sukladno odredbama zakona kojima se regulira rad stranaca u Republici Hrvatskoj.

Obveze tražitelja azila**Članak 31.**

Tražitelj azila dužan je:

- poštivati Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske,
- poštivati Kućni red Prihvatilišta,
- surađivati s nadležnim državnim tijelima Republike Hrvatske te postupati po njihovim mjerama i uputama,
- odazvati se pozivu Ministarstva i surađivati tijekom cijelog postupka odobravanja azila,
- u roku od 3 dana od dana promjene adrese javiti promjenu Ministarstvu,
- pridržavati se uputa i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja,
- podvrći se daktiloskopiranju, fotografiranju, zdravstvenom pregledu, tonskom snimanju saslušanja te drugim mjerama utvrđivanja identiteta,
- ne napuštati Republiku Hrvatsku dok traje postupak odobravanja azila,
- dati na pregled stvari i predmete koje unosi u Prihvatilište.

U slučaju nepoštivanja odredbe stavka 1. ovoga članka tražitelju azila može se uskratiti pravo na novčanu pomoć, ograničiti kretanje te se na odgovarajući način primjenjuju kaznene odredbe ovoga Zakona.

Smještaj tražitelja azila**Članak 32.**

Za vrijeme trajanja postupka tražitelj azila ima pravo na smještaj u Prihvatilištu.

Tražitelj azila može o svom trošku boraviti na bilo kojoj adresi u Republici Hrvatskoj uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Pravo na smještaj u Prihvatilištu izgubit će tražitelj azila koji posjeduje sredstva za uzdržavanje ili je zaposlen, a ne podmiruje troškove smještaja.

Troškove smještaja boravka u Prihvatilištu odredit će odlukom ministar nadležan za unutarnje poslove.

Protiv rješenja Ministarstva kojim se tražitelju azila oduzima pravo na smještaj u slučaju iz stavka 3. ovoga članka može se pokrenuti upravni spor.

Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

Prihvatilište za tražitelje azila**Članak 33.**

Ustrojstvo Prihvatilišta uređuje se Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva.

Hrvatski Crveni križ, Hrvatski Caritas, UNHCR i druge organizacije koje se bave zaštitom prava izbjeglica mogu u Prihvatilištu voditi odgojne, obrazovne i slične programe te pružati druge oblike pomoći, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Tražiteljima azila smještenim u Prihvatilištu osigurat će se prehrana i osnovne higijenske potrepeštine.

Pravila boravka u Prihvatilištu određuju se kućnim redom.

Kućni red Prihvatilišta donosi ministar nadležan za unutarnje poslove.

PRAVA I OBVEZE AZILANTA I STRANCA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM**Članak 34.**

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na:

- boravak,

- smještaj,
- rad,
- zdravstvenu zaštitu,
- školovanje,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece,
- besplatnu pravnu pomoć,
- socijalnu skrb,
- spajanje obitelji.

Osim prava navedenih u stavku 1. ovoga članka azilant ima pravo na pomoć pri uključivanju u društveni život.

Pravo na boravak
Članak 35.

Boravak se utvrđuje pravomoćnim rješenjem o odobrenju azila ili o odobrenju odnosno produženju supsidijarne zaštite.

Pravo na smještaj
Članak 36.

Azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom osigurava se smještaj najduže 6 mjeseci od pravomoćnosti rješenja kojim se odobrava azil odnosno supsidijarna zaštita.

Pravo na osiguranje smještaja izgubit će azilant odnosno stranac pod supsidijarnom zaštitom koji odbije dodijeljeni smještaj.

Pravo na rad
Članak 37.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na rad sukladno odredbama zakona kojima se regulira rad stranaca u Republici Hrvatskoj.

Pravo na zdravstvenu zaštitu
Članak 38.

Azilant i ranjive skupine stranaca pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu u istom opsegu kao i osiguranik obveznog zdravstvenog osiguranja.

Stranac pod supsidijarnom zaštitom koji nije naveden u stavku 1. ovoga članka te član obitelji stranca pod supsidijarnom zaštitom iz članka 42. stavka 4. ovoga Zakona, ima pravo na hitnu medicinsku pomoć.

Troškovi zdravstvene zaštite osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka isplaćuju se iz državnog proračuna sa pozicije ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

Pravo na školovanje
Članak 39.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom ima pravo na osnovno, srednje i visoko školovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljanin u skladu s posebnim propisima.

Azilant ostvaruje pravo na usavršavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju i specijalizaciju pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Pravo na slobodu vjeroispovijesti**Članak 40.**

Azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom jamči se sloboda življenja i odgoja djece u skladu s njegovim vjerskim uvjerenjima.

Besplatna pravna pomoć**Članak 41.**

Besplatna pravna pomoć azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom obuhvaća:

- opće informacije o pravima i obvezama koje proistječu dobivanjem statusa azilanta odnosno supsidijarne zaštite,
- pomoć u sastavljanju tužbe, i
- zastupanje pred Upravnim sudom u slučaju prestanka azila odnosno supsidijarne zaštite ili poništenja statusa azilanta odnosno supsidijarne zaštite.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka pruža Ministarstvo, u roku od 15 dana od dana dodjele statusa, na jeziku za koji se pretpostavlja da će ga razumjeti.

Pomoć iz stavka 1. podstavka 2. i 3. ovoga članka mogu obavljati odvjetnici, odvjetnički vježbenici i pravnici iz udruga registriranih za obavljanje pravne pomoći, a s kojima Ministarstvo sklopi ugovor.

Pravo na spajanje obitelji**Članak 42.**

Maloljetna djeca azilanta koja nisu zasnovala vlastitu obitelj slijede pravni položaj zakonskog zastupnika kojem je odobren status azilanta.

Članovima obitelji azilanta, koji nisu navedeni u stavku 1. ovoga članka, boravak se regulira sukladno odredbama Zakona o strancima.

Pravo na spajanje obitelji azilanta s bračnim drugom odobrit će se ako je brak zaključen, odnosno izvanbračna zajednica postojala prije podnošenja zahtjeva za azil u Republici Hrvatskoj.

Boravak u svrhu spajanja obitelji stranca pod supsidijarnom zaštitom odobrit će se članu obitelji koji je zajedno sa strancem pod supsidijarnom zaštitom došao u Republiku Hrvatsku, a nije podnio zahtjev za azil ili mu nije odobrena zaštita.

Dijete stranca pod supsidijarnom zaštitom rođeno na području Republike Hrvatske, slijedi pravni položaj zakonskog zastupnika.

Pravo na spajanje obitelji osoba iz stavka 1.-4. ovoga članka neće se primjenjivati ukoliko član obitelji ispunjava uvjete za isključenje sukladno odredbama članka 6. i 8. ovoga Zakona te iz razloga zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka.

Pravo na socijalnu skrb**Članak 43.**

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom koji ne ostvaruje prihode, ne posjeduje imovinu odnosno vlastita novčana sredstva te nema uzdržavatelja ima pravo na socijalnu skrb sukladno odredbama zakona o socijalnoj skrbi hrvatskih državljana.

Pomoć pri uključivanju u društvo**Članak 44.**

Nadležna ministarstva osigurat će uvjete za uključivanje azilanta u kulturni, gospodarski i društveni život.

Pri tome će posebnu pozornost usmjeriti na:

- organiziranje tečajeva hrvatskog jezika,
- organiziranje tečajeva, seminara i drugih oblika obrazovanja i stručnog osposobljavanja,
- pružanje obavijesti o hrvatskoj povijesti, kulturi i državnom ustrojstvu.

Prava člana obitelji azilanta

Članak 45.

Član obitelji azilanta koji boravak u Republici Hrvatskoj regulira temeljem odredaba Zakona o strancima ostvaruje prava propisana člankom 34. ovoga Zakona.

Obveze azilanta i stranca pod supsidijarnom zaštitom

Članak 46.

Azilant i stranac pod supsidijarnom zaštitom je obavezan:

- poštivati Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske,
- Ministarstvu prijaviti boravište i promijenu adrese stanovanja u roku od 8 dana.

Glava III.

POSTUPOVNE ODREDBE

Početak postupka

Članak 47.

Postupak azila započinje podnošenjem zahtjeva za azil.

Po podnošenju zahtjeva za azil Ministarstvo će, što je prije moguće, saslušati tražitelja azila, osim kada se zahtjev rješava u ubrzanom postupku.

Saslušanje tražitelja azila

Članak 48.

Tražitelj azila dužan je za vrijeme saslušanja istinito odgovarati na sva pitanja koja su mu postavljena te priložiti sve dostupne dokaze kojima potkrepljuje svoj zahtjev, odnosno dati vjerodostojna i uvjerljiva obrazloženja svih razloga na kojima temelji svoj zahtjev.

Tražitelj azila dužan je osobno prisustvovati saslušanju bez obzira ima li zakonskog zastupnika te punomoćnika.

Ministarstvo će provesti saslušanje tražitelja azila i u odsustvu punomoćnika koji nije opravdao svoj nedolazak.

Ministarstvo može, radi utvrđivanja činjeničnog stanja, tražitelja azila saslušati više puta.

Podaci iznijeti tijekom saslušanja predstavljaju službenu tajnu.

O saslušanju se vodi zapisnik, a ukoliko je saslušanje tonski snimano, tražitelj azila može tijekom preslušavanja unijeti svoje ispravke i kraće nadopune u tonski zapis.

Procjena činjenica i okolnosti

Članak 49.

Prilikom meritornog rješavanja zahtjeva Ministarstvo će razmotriti sve relevantne činjenice i okolnosti posebno uzimajući u obzir:

1. činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla u vrijeme donošenja odluke o zahtjevu, uključujući zakone i propise te zemlje kao i način na koji se oni primjenjuju;

2. relevantne izjave i dokaze iznesene od strane tražitelja azila uključujući i informaciju o tome je li taj tražitelj bio ili može biti izložen proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi;
3. položaj i osobne okolnosti tražitelja azila, uključujući spol i starosnu dob, da bi se procijenilo da li bi na osnovu tražiteljevih osobnih okolnosti, postupci kojima je bio ili bi mogao biti izložen, doveli do proganjanja ili ozbiljne nepravde;
4. jesu li aktivnosti tražitelja azila otkako je napustio zemlju podrijetla bile usmjerene stvaranju neophodnih uvjeta za podnošenje zahtjeva za azil, kako bi se procijenilo mogu li ove aktivnosti izložiti tražitelja proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi ukoliko se vrati u tu zemlju;
5. bi li se od tražitelja azila moglo razumno očekivati da se stavi pod zaštitu neke druge zemlje gdje bi on mogao dokazati državljanstvo.

Činjenica da je neki tražitelj azila već bio izložen proganjanju ili ozbiljnoj nepravdi ili upućivanju prijetnji takvim proganjanjem ili nepravdom predstavlja ozbiljnu naznaku za tražiteljev osnovani strah od proganjanja ili od trpljenja ozbiljne nepravde, ukoliko ne postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da se takvo proganjanje ili ozbiljna nepravda neće ponoviti.

Ubrzani postupak **Članak 50.**

Ministarstvo će donijeti odluku u ubrzanom postupku na temelju činjenica utvrđenih u zahtjevu za azil kada:

- može donijeti pozitivnu odluku na temelju dostupnih dokaza,
- su ostvareni uvjeti za primjenu članka 54. ovoga Zakona,
- je zahtjev očito neutemeljen iz razloga navedenih u članku 55. stavku 1. točkama 2., 5., 6. i 8. ovoga Zakona,
- saslušanje nije moguće provesti zbog lošeg zdravstvenog stanja tražitelja azila.

Protiv odluke donesene u ubrzanom postupku tražitelj azila može podnijeti tužbu Upravnom sudu u roku od 8 dana od dana dostave odluke.

Odluku o tužbi Upravni sud donosi u roku od 15 dana od dana zaprimanja tužbe.

Odredbe stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka neće se primijeniti ako je zahtjev za azil podnio maloljetnik bez pratnje ili osoba sa smetnjama u psihičkom razvoju.

Prvostupanjska odluka **Članak 51.**

Ministarstvo donosi odluku kojom:

- odobrava azil,
- odbija zahtjev za azil,
- odbija zahtjev za azil i odobrava supsidijarnu zaštitu,
- odbija zahtjev za produženje supsidijarne zaštite,
- odbacuje zahtjev za azil,
- obustavlja postupak,
- prestaje azil,
- prestaje supsidijarna zaštita,
- poništava status azilanta,
- poništava status stranca pod supsidijarnom zaštitom,
- ograničava kretanje tražitelju azila.

Ukoliko u roku od 6 mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za azil Ministarstvo nije u mogućnosti donijeti odluku, obavijestit će o tome tražitelja azila te će ga obavijestiti u kojem vremenskom roku može očekivati odluku povodom zahtjeva.

Odbijanje zahtjeva za azil**Članak 52.**

Zahtjev za azil odbit će se ako:

- tražitelj azila ne ispunjava uvjete za odobrenje azila navedene u članku 4. ovoga Zakona,
- postoji neki od razloga iz članka 6. ovoga Zakona,
- je tražitelj azila mogao dobiti učinkovitu zaštitu u drugom dijelu svoje vlastite zemlje, a od tražitelja se može razumno očekivati da ostane u tom dijelu zemlje,
- je očito neutemeljen,
- tražitelj azila predstavlja opasnost za sigurnost države,
- tražitelj azila nakon što je pravomoćno osuđen za teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo.

Protiv rješenja kojim je zahtjev odbijen kao očito neutemeljen rok za tužbu Upravnom sudu je 8 dana od dana dostave rješenja.

Odluku o tužbi Upravni sud donosi u roku od 15 dana od dana zaprimanja tužbe.

Ukoliko se zahtjev za azil odbija sukladno odredbama stavka 1. točke 1. ovoga članka, Ministarstvo će po službenoj dužnosti utvrditi postojanje uvjeta za odobravanje supsidijarne zaštite.

Razlozi uskraćivanja supsidijarne zaštite**Članak 53.**

Supsidijarna zaštita neće se odobriti ako:

- tražitelj azila ne ispunjava uvjete iz članka 7. ovoga Zakona,
- postoji neki od razloga iz članka 8. ovoga Zakona.

Odbacivanje zahtjeva**Članak 54.**

Zahtjev za azil odbacit će se zaključkom ako je:

- tražitelju azila odobren azil ili slična zaštita u drugoj državi, uključujući i povlastice koje proizlaze iz poštivanja načela iz članka 3. ovoga Zakona, pod uvjetom da će biti ponovo prihvaćen u toj državi,
- tražitelj azila državljanin treće države čiju zaštitu nije zatražio, osim ako je naveo opravdane razloge za proganjanje u toj državi,
- tražitelj azila došao iz sigurne zemlje podrijetla, osim ako je naveo opravdane razloge iz kojih bi njegov zahtjev trebao biti razmotren,
- tražitelj azila došao iz sigurne treće zemlje.

Ministarstvo će tražitelju azila čiji je zahtjev za azil odbačen jer je došao iz sigurne treće zemlje izdati potvrdu kojom se državna tijela treće zemlje obavještavaju, na jeziku te zemlje, da zahtjev nije bio suštinski razmotren.

Ukoliko sigurna treća zemlja ne prihvati stranca, zahtjev za azil rješavat će se sukladno odredbama ovoga Zakona.

Protiv zaključka o odbacivanju zahtjeva tražitelj azila može podnijeti tužbu Upravnom sudu u roku od 8 dana od dana dostave zaključka.

Odluku o tužbi Upravni sud donosi u roku od 15 dana od dana zaprimanja tužbe.

Očito neutemeljen zahtjev**Članak 55.**

Zahtjev za azil je očito neutemeljen ako:

1. tražitelj azila prilikom podnošenja zahtjeva bez opravdanih razloga nije iznio podatke o identitetu, dobi, obiteljskim i srodničkim odnosima, ranijem boravištu, pravicima putovanja, identifikacijskim ispravama, razlozima za traženje zaštite i prijašnjim zahtjevima za azil,
2. je iznio samo informacije koje nisu važne ili su od minimalne važnosti za ishod postupka,
3. je iznio lažne informacije bitne za ishod postupka, ili predočio krivotvorene dokumente, ili je skrivao relevantne informacije ili uništio isprave za utvrđivanje identiteta i/ili državljanstva, a koji bi mogli imati negativan utjecaj na odluku, osim ako navede opravdane razloge za poduzimanje takve radnje,
4. zataji da je ranije podnio zahtjev za azil navodeći druge osobne podatke,
5. je iznio nedosljedne, kontradiktorne, nemoguće ili nedostatne predodžbe koje čine zahtjev jasno neuvjerljiv u odnosu na to da je bio proganjan,
6. tražitelj azila podnosi naknadni zahtjev, a nije iznio nove relevantne činjenice u pogledu njegovih specifičnih okolnosti ili situacije u zemlji podrijetla,
7. tražitelj azila već duže boravi na području Republike Hrvatske i bez opravdanog razloga nije ranije podnio zahtjev,
8. podnosi zahtjev s očitom namjerom da odgodi ili spriječi izvršenje odluke koja bi imala za rezultat njegovo udaljenje iz Republike Hrvatske.

Obustava postupka**Članak 56.**

Postupak azila obustavlja se bez obzira u kojoj je fazi, ako tražitelj azila:

- odustane od zahtjeva za azil,
- ne odazove se na saslušanje, a izostanak ne opravda u roku od 24 sata od zakazanog saslušanja,
- pravodobno ne izvijesti Ministarstvo o promjeni svoje adrese, ili na drugi način sprječava dostavu poziva,
- napusti ili pokuša napustiti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka,
- napusti Prihvatilište ili adresu stanovanja duže od 3 dana bez da o tome obavijesti Ministarstvo ili pribavi suglasnost Ministarstva.

Protiv zaključka kojim se postupak obustavlja tražitelj azila može podnijeti tužbu Upravnom sudu u roku od 8 dana od dana dostave zaključka.

Odluku o tužbi iz stavka 2. ovoga članka Upravni sud donosi u roku od 15 dana od dana zaprimanja tužbe.

Tražitelju azila koji navede opravdane razloge propuštanja radnje iz stavka 1. točke 2., 3. i 5. ovoga članka dopustit će se, na njegov prijedlog, povrat u prijašnje stanje, ukoliko nije proteklo više od 30 dana od dana propuštanja.

Tužba protiv zaključka o odbijanju prijedloga za povrat u prijašnje stanje ne odgađa izvršenje zaključka iz stavka 2. ovoga članka.

U slučaju iz stavka 1. točke 1. ovoga članka tražitelj azila se može odreći prava na tužbu.

Prestanak azila**Članak 57.**

Azilantu će prestati azil ako:

- se dobrovoljno stavi pod zaštitu zemlje svog državljanstva,
- stekne državljanstvo zemlje čiju zaštitu može uživati,
- dobrovoljno ponovno uspostavi status u zemlji koju je napustio ili izvan koje je boravio zbog straha od proganjanja,
- prestanu okolnosti u zemlji podrijetla na osnovi kojih je odobren azil,
- iseli iz Republike Hrvatske,
- se odrekne statusa azilanta.

U slučaju iz stavka 1. točke 4. ovoga članka, Ministarstvo će razmotriti je li promjena okolnosti značajne i stalne prirode, da se strah od proganjanja više ne može smatrati osnovanim.

Prije prestanka statusa, Ministarstvo će upoznati azilanta o razlozima za prestanak statusa te mu omogućiti da se usmeno ili pisano izjasni o razlozima zašto mu status ne bi trebao prestati.

Danom pravomoćnosti odluke o prestanku azila azilantu prestaje status i boravak u Republici Hrvatskoj.

Poništenje statusa azilanta**Članak 58.**

Ministarstvo će poništiti status azilanta ako:

- se naknadno utvrdi postojanje razloga iz članka 6. ovoga Zakona,
- se utvrdi da je stečen temeljem pogrešno predstavljenih ili izostavljenih činjenica, lažnim prikazivanjem bitnih činjenica i okolnosti, korištenjem krivotvorenih isprava i drugih dokumenata, a što je bilo od utjecaja za dodjelu statusa,
- azilant predstavlja opasnost za sigurnost države,
- azilant nakon što je pravomoćno osuđen za teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo.

Prije poništenja statusa, Ministarstvo će upoznati azilanta o razlozima za poništenje statusa te mu omogućiti da se usmeno ili pisano izjasni o razlozima zašto njegov status ne bi trebalo poništiti.

Poništenjem statusa azilanta poništavaju se sve pravne posljedice nastale stjecanjem statusa azilanta.

Prestanak supsidijarne zaštite**Članak 59.**

Supsidijarna zaštita prestat će ako:

- okolnosti na temelju kojih je odobrena više ne postoje ili su se promijenile do te mjere da daljnja zaštita nije potrebna,
- je stranac pod supsidijarnom zaštitom državljanin države čiju zaštitu može uživati.

Supsidijarna zaštita može prestati i ako stranac u propisanom roku ne podnese zahtjev za produženje supsidijarne zaštite, a okolnosti u zemlji podrijetla su se promijenile na način da stranac pod supsidijarnom zaštitom više ne bi bio izložen trpljenju ozbiljne nepravde.

Danom pravomoćnosti odluke o prestanku supsidijarne zaštite strancu prestaje status i boravak u Republici Hrvatskoj.

Poništenje supsidijarne zaštite**Članak 60.**

Ministarstvo će poništiti supsidijarnu zaštitu ako:

- se naknadno utvrdi postojanje razloga iz članka 8. ovoga Zakona,
- se utvrdi da je status stečen temeljem pogrešno iznesenih ili izostavljenih činjenica, lažnim prikazivanjem bitnih činjenica i okolnosti, korištenjem lažnih dokumenata, što je bilo od utjecaja za dodjelu statusa.

Poništenjem supsidijarne zaštite poništavaju se sve pravne posljedice nastale stjecanjem statusa supsidijarne zaštite.

Postupanje na granici ili u tranzitnom prostoru**Članak 61.**

Strancu koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za azil na graničnom prijelazu, odnosno u tranzitnom prostoru zračne ili pomorske luke, a ne ispunjava uvjete za ulazak u Republiku Hrvatsku propisane odredbama Zakona o strancima, neće se dopustiti ulazak ukoliko su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- na graničnom prijelazu odnosno tranzitnom prostoru strancu je osiguran adekvatan smještaj i prehrana,
- boravak stranca u tranzitnom prostoru ne prelazi rok od trideset dana od dana podnošenja zahtjeva za azil,
- zahtjev je očito neutemeljen ili se može riješiti u ubrzanom postupku.

Strancu iz stavka 1. ovoga članka zaprimiti će se zahtjev za azil što je moguće ranije te će se odmah provesti saslušanje.

Tražitelju azila iz stavka 2. ovoga članka osigurat će se zdravstvena zaštita, prevoditelj, skrbnik maloljetniku bez pratnje te pravo na osnovne informacije o pravima i obvezama u postupku.

Pristup punomoćnika, predstavnika UNHCR-a ili druge organizacije koja se bavi zaštitom prava izbjeglica tražitelju azila može se privremeno ograničiti kada je to neophodno radi zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka.

Podnošenje tužbe i postupak pred Upravnim sudom**Članak 62.**

Tužba se podnosi u roku od 15 dana od dana dostave upravnog akta, a odluku o tužbi Upravni sud donosi u roku od 30 dana od dana zaprimanja tužbe, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Ako Upravni sud utvrdi da su u prvostupanjskom rješenju pogrešno ocijenjeni dokazi, da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak u pogledu činjeničnog stanja ili ako nađe da je na temelju slobodne ocjene trebalo donijeti drugačije rješenje, Sud će svojom presudom poništiti prvostupanjsko rješenje i sam riješiti stvar.

O tužbi podnesenoj protiv odluke donesene u ubrzanom postupku odlučuje sudac pojedinac u roku od petnaest dana od dana zaprimanja tužbe.

Odlučujući o tužbi protiv odluke kojom je zahtjev tražitelja azila riješen u ubrzanom postupku sudac pojedinac se na temelju činjenica prikupljenih u prvostupanjskom postupku, ograničava samo na ocjenu očite neutemeljenosti i postojanja razloga iz članka 54. ovoga Zakona.

Ako sudac pojedinac ocijeni da zahtjev nije očito neutemeljen ili da ne postoje uvjeti iz članka 54. ovoga Zakona poništiti će prvostupanjsku odluku i predmet vratiti Ministarstvu na ponovni postupak.

Dostava pismena
Članak 63.

Ukoliko Ministarstvu nije poznato gdje se tražitelj azila nalazi, a nema zakonskog zastupnika ili punomoćnika, dostava će se obaviti oglašavanjem pismena na oglasnoj ploči Prihvatilišta.

Dostava se smatra izvršenom protekom tri dana od dana oglašavanja pismena na oglasnoj ploči.

Blagodati sumnje
Članak 64.

Ukoliko tražitelj azila nije dokazima potkrijepio određenu činjenicu ili okolnost, iskaz stranke smatrat će se vjerodostojnim u tom dijelu, ako:

- je tražitelj uložio istinski napor da potkrijepi dokazima svoj zahtjev;
- su svi relevantni elementi koji su mu na raspolaganju podneseni uz zadovoljavajuće objašnjenje u pogledu nedostataka ostalih relevantnih elemenata;
- je utvrđeno da su izjave tražitelja azila dosljedne i uvjerljive i da nisu u suprotnosti s dostupnim specifičnim i općim informacijama koje su relevantne za njegov slučaj;
- je tražitelj azila zatražio azil što je moguće prije, ili je predočio opravdan razlog zašto nije tako postupio;
- je utvrđena opća vjerodostojnost iskaza tražitelja.

Primjena drugih propisa
Članak 65.

U postupku azila primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Odredbe Zakona o strancima na odgovarajući se način primjenjuju na tražitelje azila, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom, u dijelu koji ovim Zakonom nije drugačije propisan.

Dok stranac uživa zaštitu odobrenu sukladno odredbama ovoga Zakona, nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka sukladno odredbama Zakona o strancima.

Sudjelovanje drugih osoba u postupku azila
Članak 66.

U postupku azila javnost je isključena.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka na saslušanju može, ako se tome ne protivi tražitelj azila, sudjelovati i predstavnik UNHCR-a ili druge organizacije koja se bavi zaštitom prava izbjeglica.

Ograničenje kretanja
Članak 67.

Tražitelju azila se može ograničiti kretanje iz razloga:

- navedenih u članku 6. i 8. ovoga Zakona,
- utvrđivanja identiteta,
- sprječavanja širenja zaraznih bolesti,

- sumnje da podnošenje zahtjeva za azil predstavlja prijevaru i zlouporabu postupka azila,
- napuštanja ili pokušaja napuštanja Republike Hrvatske prije okončanja postupka,
- sprječavanja dovođenja u opasnost života i imovine drugih osoba,
- zaštite nacionalne sigurnosti i pravnog poretka.

Kretanje se može ograničiti:

- zabranom kretanja izvan Prihvatišta,
- zabranom kretanja izvan određenog područja, ili
- zabranom napuštanja određene adrese.

Tražitelju azila iz stavka 1. točke 5. ovoga članka i tražitelju azila koji se ne pridržava odredbi ovoga članka o ograničenju slobode kretanja, kretanje će se ograničiti smještajem u Prihvatni centar za strance.

Kretanje se ograničava najduže do 3 mjeseca, a iz opravdanih razloga može se produžiti za još mjesec dana.

Iznimno od stavka 3. ovoga članka, ograničavanje kretanja iz razloga navedenih u stavku 1. točki 3. ovoga članka vrijedi dok za to postoje razlozi.

Ograničenje kretanja određuje rješenjem Ministarstvo.

Protiv rješenja iz stavka 6. ovoga članka tražitelj azila može podnijeti tužbu Upravnom sudu u roku od 8 dana od dana dostave rješenja.

Tužba ne odgađa izvršenje rješenja.

Upravni sud donosi odluku u roku od 15 dana od dana zaprimanja tužbe.

Udaljenje **Članak 68.**

Danom pravomoćnosti odluke kojom je zahtjev za azil odbijen, odbačen ili je postupak obustavljen te odluke o prestanku ili poništenju statusa azilanta odnosno supsidijarne i privremene zaštite, Ministarstvo će poduzeti potrebne radnje u cilju omogućavanja dobrovoljnog povratka stranca u zemlju podrijetla.

Stranac iz stavka 1. ovoga članka koji se ne želi dobrovoljno vratiti u zemlju podrijetla udaljava se sukladno odredbama Zakona o strancima.

Glava IV. **POTVRDE I ISPRAVE** **Članak 69.**

Ministarstvo će tražitelju azila i strancu pod supsidijarnom zaštitom izdati iskaznicu, a azilantu osobnu iskaznicu te na njegov zahtjev putnu ispravu.

Osobama iz stavka 1. ovoga članka može se izdati putni list za stranca sukladno odredbama Zakona o strancima.

Privremeno zadržavanje stranih isprava **Članak 70.**

Ministarstvo može zadržati putnu ili drugu identifikacijsku ispravu tražitelja azila ako to zahtijevaju razlozi zaštite nacionalne sigurnosti ili pravnog poretka, tijekom trajanja postupka.

O privremenom zadržavanju isprava iz stavka 1. ovoga članka izdaje se potvrda.

Iskaznica tražitelja azila**Članak 71.**

Iskaznica tražitelja azila izdaje se u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva za azil te služi kao dozvola boravka u Republici Hrvatskoj za vrijeme trajanja postupka.

Iskaznica tražitelja azila izdaje se i članovima njegove obitelji, sukladno članku 24. stavku 2. ovoga Zakona.

Osobna iskaznica za azilanta**Članak 72.**

Osobna iskaznica za azilanta izdaje se na vrijeme od 5 godina.

Zahtjev za izdavanje iskaznice iz stavka 1. ovoga članka podnosi azilant stariji od 16 godina života, a za maloljetnika mlađeg od 16 godina zahtjev može podnijeti zakonski zastupnik.

Putna isprava za azilanta**Članak 73.**

Putna isprava za azilanta izdaje se na zahtjev azilanta.

Putna isprava za azilanta izdaje se na vrijeme od 2 godine i može se produžavati.

Zahtjev za izdavanje putne isprave za maloljetnog azilanta te azilanta djelomično ili potpuno lišenog poslovne sposobnosti podnosi zakonski zastupnik.

Azilant koji nije navršio 14 godina života upisuje se u putnu ispravu svog zakonskog zastupnika, a može mu se izdati i vlastita putna isprava.

Iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom**Članak 74.**

Iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom izdaje se na vrijeme od godinu dana i može se produžavati.

Vraćanje isprava**Članak 75.**

Izdane isprave navedene u članku 69. ovoga Zakona moraju se vratiti Ministarstvu po okončanju postupka, prestankom ili poništenjem statusa odnosno zaštite.

Glava V.**PRIVREMENA ZAŠTITA*****Odobranje privremene zaštite*****Članak 76.**

Privremena zaštita odobrava se strancima koji masovno dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, ako ih zemlja njihovog podrijetla nije spremna ili nije u mogućnosti zaštititi.

Strancima iz stavka 1. ovoga članka, koji su državljani zemlje iz koje su izbjegli ili su bez državljanstva, odobrit će se privremena zaštita pod uvjetom da su:

- prije nastanka stanja iz stavka 1. ovoga članka imali prebivalište ili boravište u toj zemlji te su zbog nastalog stanja neposredno došli u Republiku Hrvatsku,

- za vrijeme nastanka takvog stanja zakonito boravili u Republici Hrvatskoj, a po isteku zakonitog boravka im je povratak u zemlju podrijetla privremeno onemogućen.

Odluku o potrebi odobrenja privremene zaštite osobama iz stavka 1. ovoga članka, kao i o prestanku postojanja razloga za odobrenje privremene zaštite donosi Vlada Republike Hrvatske.

Odluka o potrebi odobrenja privremene zaštite sadrži određenje skupina ljudi na koje će se privremena zaštita primjenjivati, datum od kojeg će se privremena zaštita primjenjivati te broj osoba kojima će biti pružena privremena zaštita.

Vlada će odluku o potrebi odobrenja privremene zaštite donijeti uzimajući u obzir gospodarske i druge mogućnosti Republike Hrvatske, razloge nacionalne sigurnosti, očuvanja javnog reda i mira te relevantne informacije UNHCR-a odnosno organizacija koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

***Nadležnost za odobravanje i vrijeme trajanja
privremene zaštite***
Članak 77.

Privremenu zaštitu odobrava Ministarstvo na vrijeme od jedne godine.

Privremena zaštita može se produžavati na vrijeme od šest mjeseci ako postoje opravdani razlozi za njezino odobravanje, a ukupno može trajati najduže tri godine.

Razlozi uskraćivanja privremene zaštite
Članak 78.

Privremena zaštita neće se odobriti strancu ako:

- ne ispunjava uvjete iz članka 76. ovoga Zakona,
- postoje razlozi navedeni u članku 6. i 8. ovoga Zakona,
- ima status azilanta, supsidijarnu zaštitu ili status priznat po odredbama Zakona o strancima,
- uživa zaštitu, ima državljanstvo ili regulirani boravak u trećoj državi.

Prestanak privremene zaštite
Članak 79.

Strancu prestaje privremena zaštita:

- protekom vremena na koje je odobrena,
- odlukom Vlade o prestanku postojanja razloga za odobrenje privremene zaštite.

Dobrovoljni povratak
Članak 80.

Ministarstvo će omogućiti strancu pod privremenom zaštitom dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla.

Prije povratka Ministarstvo će razmotriti relevantna izvješća o stanju u zemlji podrijetla te uzeti u obzir ozbiljne humanitarne razloge zbog kojih bi povratak pojedinaca privremeno bio onemogućen ili nerazuman te o tome obavijestiti stranca pod privremenom zaštitom.

Stranac pod privremenom zaštitom koji se odluči na dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla do dana povratka ima sva prava zajamčena ovim Zakonom.

Suradnja s drugim tijelima
Članak 81.

Ministarstvo će tijekom uspostave i trajanja privremene zaštite te povratka osoba kojima je prestala privremena zaštita surađivati s drugim državnim tijelima, UNHCR-om i organizacijama koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

Prava i obveze stranca pod privremenom zaštitom
Članak 82.

Stranac kojemu je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj ima pravo na:

- boravak,
- osnovna sredstva za život i smještaj,
- zdravstvenu zaštitu,
- osnovno i srednje školovanje,
- informacije o pravima i obvezama,
- rad,
- spajanje obitelji,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece.

Obveze propisane u članku 31. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na stranca pod privremenom zaštitom.

Pravo na rad
Članak 83.

Stranac pod privremenom zaštitom ostvaruje pravo na rad sukladno odredbama zakona kojima se regulira rad stranaca u Republici Hrvatskoj.

Zdravstvena zaštita
Članak 84.

Zdravstvena zaštita stranca pod privremenom zaštitom uključuje hitnu medicinsku pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti, a za ranjive skupine i drugu neophodnu pomoć.

Pravo na školovanje
Članak 85.

Stranac pod privremenom zaštitom ostvaruje pravo na osnovno i srednje školovanje te prekvalifikaciju i dokvalifikaciju pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Pravo na spajanje obitelji
Članak 86.

Zahtjev za spajanje obitelji podnosi stranac pod privremenom zaštitom ili član obitelji koji želi doći u Republiku Hrvatsku.

Članu obitelji koji se spaja odobrava se privremena zaštita.

U slučajevima kada odvojeni članovi obitelji uživaju privremenu zaštitu u različitim državama, prilikom spajanja obitelji uzet će se u obzir interesi članova obitelji.

Ministar nadležan za unutarnje poslove propisat će obrazac dozvole za preseljenje stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države u drugu.

Smještaj stranca pod privremenom zaštitom
Članak 87.

Za vrijeme trajanja privremene zaštite strancu se osigurava odgovarajući smještaj, ukoliko mu smještaj nije osiguran na drugi način odnosno ne posjeduje dostatna sredstva.

Smještaj će se osigurati i strancu kojem je prestala privremena zaštita, a zbog ozbiljnih zdravstvenih razloga ga se ne može vratiti u zemlju podrijetla.

Iskaznica stranca pod privremenom zaštitom
Članak 88.

Strancu kojem je odobrena privremena zaštita izdaje se iskaznica na vrijeme od godine dana i može se produžavati.

Informacije o pravima i obvezama
Članak 89.

Stranca pod privremenom zaštitom Ministarstvo će pisanim putem obavijestiti o pravima i obvezama koje proistječu odobrenjem zaštite, u roku od 15 dana od dana odobrenja, na jeziku za koji se pretpostavlja da će ga razumjeti.

Ograničenje korištenja prava
Članak 90.

Stranac koji tijekom trajanja privremene zaštite podnese zahtjev za azil ne može koristiti prava tražitelja azila dok traje privremena zaštita.

Postupak povodom zahtjeva za azil iz stavka 1. ovoga članka Ministarstvo može okončati i nakon prestanka privremene zaštite.

Glava VI.
ZBIRKE PODATAKA
Članak 91.

Radi učinkovite kontrole provođenja postupaka propisanih ovim Zakonom Ministarstvo vodi zbirke podataka o:

- tražiteljima azila,
- azilantima,
- strancima pod privremenom zaštitom,
- strancima pod supsidijarnom zaštitom,
- putnim ispravama za azilante,
- iskaznicama tražitelja azila,
- osobnim iskaznicama azilanata,
- iskaznicama stranaca pod privremenom zaštitom,
- iskaznicama stranaca pod supsidijarnom zaštitom,
- privremeno zadržanim stranim ispravama,
- prijavi/odjavi boravišta i/ili adrese stanovanja azilanta te prijavi/odjavi mjesta i /ili adrese stanovanja tražitelja azila, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom,
- uzetim otiscima prstiju i fotografiranju tražitelja azila i stranaca pod privremenom zaštitom.

Osobni podaci sadržani u zbirkama podataka iz stavka 1. ovoga članka prikupljaju se, pohranjuju i obrađuju sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Glava VII. OVLASTI ZA DONOŠENJE PROPISA

Članak 92.

Vlada Republike Hrvatske donijet će listu sigurnih zemalja podrijetla i listu sigurnih trećih zemalja u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 93.

Ministar nadležan za unutarnje poslove donosi:

- odluku o troškovima smještaja u Prihvatilištu,
- Kućni red Prihvatilišta,
- propis o izgledu obrasca i sadržaju iskaznice za tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom, stranca pod supsidijarnom zaštitom, putne isprave za azilanta, zahtjeva za azil, izgledu obrasca dozvole za preseljenje stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države u drugu te o načinu vođenja zbirke podataka kao i rokovima čuvanja podataka u tim zbirkama,
- propis o postupku ostvarivanja i naplate troškova besplatne pravne pomoći i tarifi pruženih usluga pravne pomoći propisane odredbama ovoga Zakona.

Članak 94.

Ministar nadležan za unutarnje poslove, na prijedlog ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi, donosi propis o smještaju tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 95.

Ministar nadležan za poslove socijalne skrbi donosi propis o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 96.

Ministar nadležan za poslove zdravstva donosi propis o sadržaju zdravstvenog pregleda tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 97.

Ministar nadležan za poslove obrazovanja donosi program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za tražitelje azila i azilante te donosi propis o načinu provođenja programa i provjeri znanja tražitelja azila, azilanata, stranaca pod privremenom zaštitom i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, radi pristupa obrazovnom sustavu.

Članak 98.

Propise iz članka 93. - 96. ovoga Zakona nadležni ministri donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a propis iz članka 97. ovoga Zakona nadležni ministar donijet će u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

**Glava VIII.
KAZNENE ODREDBE****Članak 99.**

Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 3.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj tražitelj azila ako:

- učestalo krši odredbe Kućnog reda Prihvatilišta (članak 31. stavak 1. točka 2.),
- u propisanom roku ne javi promjenu adrese Ministarstvu (članak 31. stavak 1. točka 5.),
- se ne pridržava uputa i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja (članak 31. stavak 1. točka 6.),
- napusti ili pokuša napustiti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka (članak 31. stavak 1. točka 8.).

Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka, tražitelju azila može se izreći zaštitna mjera protjerivanja samostalno ili uz novčanu kaznu.

Zaštitna mjera iz stavka 2. ovoga članka izvršit će se po okončanju postupka azila.

**Glava IX.
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE****Članak 100.**

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.).

Postupci započeti po odredbama Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) dovršit će se po odredbama ovoga Zakona.

Provedbeni propisi donijeti na temelju Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona, ukoliko nisu u suprotnosti s njegovim odredbama.

Članak 101.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. srpnja 2007. godine.

Klasa:
Zagreb,

OBRAZLOŽENJE

Članak 1. propisuje sadržaj Zakona.

Članak 2. definira temeljne pojmove koji se učestalo koriste u Zakonu.

Članak 3. propisuje načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja stranca u zemlju gdje bi njegov život ili sloboda bili ugroženi.

Članak 4. propisuje uvjete za odobrenje azila u Republici Hrvatskoj, strancima koji su proganjani zbog rase, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini te političkog mišljenja.

Članak 5. razrađuje djela proganjanja, odnosno propisuje u kojim se oblicima proganjanje može manifestirati i koji stupanj ozbiljnosti mora poprimiti kako bi se strah od proganjanja smatrao osnovanim.

Članak 6. propisuje razloge za isključenje, odnosno razloge zbog kojih se strancu neće odobriti azil iako mu prijete proganjanje u zemlji podrijetla. Razlozi se odnose na počinjenje zločina, teških nepolitičkih kaznenih djela te djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima UN-a.

Članak 7. propisuje supsidijarnu zaštitu, novi institut u Zakonu. Odobrava se strancu koji ne ispunjava uvjete za odobrenje azila, a povratkom u zemlju podrijetla bio bi izložen trpljenju ozbiljne nepravde, kao što je smrtna kazna, tortura, neljudsko postupanje i kažnjavanje te ozbiljna prijetnja životu u situacijama općih nasilja i unutarnjih sukoba. Može se odobriti i iz drugih humanitarnih razloga.

Članak 8. propisuje razloge zbog kojih se strancu neće odobriti supsidijarna zaštita, iako ispunjava uvjete za odobrenje. Razlozi se odnose na počinjenje zločina, teških kaznenih djela i djela koja su suprotna ciljevima i načelima UN-a.

Članak 9. propisuje da izbjeglice „sur place“, odnosno stranci koji su zemlju podrijetla napustili prije nastanka stanja zbog kojih se nekome može odobriti zaštita, imaju pravo na zaštitu ukoliko se zbog nastalog stanja ne mogu vratiti u zemlju podrijetla.

Članak 10. propisuje da počinitelji proganjanja ili ozbiljne nepravde, osim države (što se dosad najčešće u praksi tumačilo) mogu biti stranke ili organizacije odnosno nedržavna tijela koja kontroliraju važan dio državnog područja.

Članak 11. propisuje da osim države zaštitu u zemlji podrijetla mogu pružiti stranke ili organizacije koje kontroliraju važan dio državnog područja, te koje radnje pružatelji zaštite moraju poduzeti kako bi se smatralo da svojim građanima stvarno žele pružiti zaštitu.

Članak 12. propisuje tijela nadležna za odlučivanje o zahtjevu za azil. U prvom stupnju je nadležno Ministarstvo unutarnjih poslova, a u drugom stupnju Upravni sud Republike Hrvatske. Nadalje, propisuje da tužba ima suspenzivni učinak.

Članak 13. propisuje da se zahtjev za azil podnosi u Prihvatalištu za tražitelje azila. Namjera se može izraziti pri obavljanju granične kontrole te putem policijske uprave/policijske postaje.

Članak 14. propisuje načelo nekažnjavanja nezakonitog ulaska, što u praksi znači da se stranca neće prekršajno procesuirati ukoliko odmah po ulasku u Republiku Hrvatsku podnese zahtjev za azil i ako predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska ili boravka.

Članak 15. propisuje obvezu Ministarstva unutarnjih poslova da u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva za azil obavijesti tražitelja azila o njegovim pravima i obvezama u postupku.

Članak 16. propisuje suradnju Ministarstva unutarnjih poslova s Uredom UNHCR-a i obvezu davanja statističkih podataka te obavijesti o primjeni Ženevske konvencije i ostalih propisa koji se odnose na izbjeglice. Ministarstvo također dopušta UNHCR-u uvid u spise predmeta zahtjeva za azil.

Članak 17. propisuje da će se tražitelju azila osigurati prevoditelj ako ne razumije jezik na kojem se vodi postupak. Također, je propisano da je prevoditelj dužan podatke koje dozna tijekom postupka čuvati kao službenu tajnu.

Članak 18. propisuje način podnošenja zahtjeva za azil maloljetnika te ističe da će se u provedbi tog članka uzeti u obzir najbolji interesi djeteta.

Članak 19. propisuje kada se maloljetniku bez pratnje postavlja skrbnik u postupku te slučajeve kada maloljetnik bez pratnje može samostalno sudjelovati u postupku. Zahtjev maloljetnika bez pratnje rješava se u najkraćem mogućem roku.

Članak 20. propisuje da će poslovno nesposobnom tražitelju azila tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi imenovati posebnog skrbnika.

Članak 21. odnosi se na ograničenje političkog djelovanja tražiteljima azila, azilantima i strancima pod supsidijarnom i privremenom zaštitom, ukoliko je njihova djelatnost suprotna ustavnom poretku Republike Hrvatske odnosno načelima međunarodnog prava.

Članak 22. propisuje uvjete i način prikupljanja i korištenja osobnih podataka o tražiteljima azila. Osobni i drugi podaci prikupljeni tijekom postupka odobravanja azila predstavljaju službenu tajnu i neće se dostaviti zemlji podrijetla tražitelja azila ili drugim tijelima koja ne sudjeluju u postupku. Propisuje iznimku kada se određeni podaci o tražitelju azila mogu dostaviti zemlji podrijetla.

Članak 23. propisuje koja prava ima tražitelj azila do okončanja postupka povodom podnijetog zahtjeva za azil (boravak, osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj, zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje školovanje, novčanu pomoć, besplatnu pravnu pomoć, humanitarnu pomoć, slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece te rad).

Članak 24. propisuje pravo na boravak tražitelja azila i članova njegove obitelji od dana podnošenja zahtjeva za azil do okončanja postupka.

Članak 25. propisuje opseg zdravstvene zaštite tražitelja azila sukladno propisima koji reguliraju zdravstvenu zaštitu stranaca u Republici Hrvatskoj, a obuhvaća hitnu pomoć i prijeko potrebno liječenje bolesti. Tražiteljima azila sa specifičnim potrebama pružit će se najnužniji tretman vezan uz specifično stanje.

Članak 26. propisuje pravo na osnovno i srednje školovanje tražitelja azila pod istim uvjetima kao državljani Republike Hrvatske. Pravo na školovanje ostvarit će se u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za azil, a kada tražitelj azila ne poznaje hrvatski jezik u roku od godine dana.

Članak 27. propisuje pravo tražitelja azila na novčanu pomoć ukoliko nije u radnom odnosu, ne posjeduje novčana sredstva ili mu troškovi života nisu osigurani na drugi način. Visinu novčane pomoći odredit će tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi.

Članak 28. propisuje uvjete za ostvarivanje prava na besplatnu pravnu pomoć tražitelja azila i tko tu pomoć može pružati. Pravo na opće informacije o pravima i obvezama u postupku tražitelji azila ostvaruju u prvom stupnju. U drugom stupnju ostvaruju pravo na pomoć kod sastavljanja tužbe i zastupanja pred Upravnim sudom. Troškove besplatne pravne pomoći snosi Ministarstvo unutarnjih poslova te će ministar nadležan za unutarnje poslove propisati postupak ostvarivanja i naplate troškova besplatne pravne pomoći i tarifu pruženih usluga pravne pomoći.

Članak 29. propisuje da tražitelji azila mogu primati razne oblike humanitarne pomoći.

Članak 30. propisuje da tražitelj azila ostvaruje pravo na rad po isteku godine dana boravka u Republici Hrvatskoj od dana podnošenja zahtjeva za azil, a prije okončanja postupka. Pravo na rad ostvaruje se sukladno propisima koji reguliraju zapošljavanje stranaca u Republici Hrvatskoj.

Članak 31. propisuje obveze tražitelja azila (poštivanje Ustava, zakona, Kućnog reda Prihvatilišta, suradnja s nadležnim tijelima, odaziv na saslušanje, javiti promjenu adrese, ne napuštati RH) te da se u slučaju njihovog nepoštivanja može uskratiti pravo na novčanu pomoć, ograničiti kretanje te se na odgovarajući način primjenjuju kaznene odredbe Zakona o azilu.

Članak 32. propisuje uvjete smještaja tražitelja azila u Prihvatilište te obvezu participiranja u troškovima smještaja u Prihvatilištu. Tražitelj azila može o svom trošku biti smješten na bilo kojoj adresi u Republici Hrvatskoj uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Članak 33. odnosi se na ustrojstvo Prihvatilišta za tražitelje azila. Propisuje da UNHCR, Hrvatski crveni križ, Caritas i druge organizacije koje se bave zaštitom prava izbjeglica mogu uz suglasnost MUP-a u Prihvatilištu voditi odgojne, obrazovne i slične programe. Propisuje da Kućni red Prihvatilišta donosi ministar unutarnjih poslova.

Članak 34. propisuje prava azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom (boravak, smještaj, rad, zdravstvena zaštita, školovanje, sloboda vjeroispovijesti, besplatna pravna pomoć, socijalna zaštita, spajanje obitelji). Azilanti imaju i pravo na pomoć pri uključivanju u društveni život.

Članci 35.-45. detaljnije razrađuju prava azilanata iz čl. 34. ovoga Zakona.

Članak 46. propisuje obveze azilanta i stranaca pod supsidijarnom zaštitom (poštivati Ustav, zakone i propise RH te obvezu prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja).

Članak 47. propisuje da postupak azila započinje podnošenjem zahtjeva za azil te da će Ministarstvo, što je prije moguće, saslušati tražitelja azila, osim kada se zahtjev rješava u ubrzanom postupku.

Članak 48. propisuje način i uvjete saslušanja tražitelja azila. Propisuje obvezu tražitelja da istinito odgovara na pitanja te iznese sve raspoložive dokaze, da osobno prisustvuje saslušanju i odgovara na pitanja. Saslušanje se može obaviti više puta te može biti tonski snimano. Podaci koji su iznijeti tijekom saslušanja predstavljaju službenu tajnu.

Članak 49. propisuje koje će sve činjenice i okolnosti Ministarstvo uzeti u obzir prilikom procjene zahtjeva za azil (činjenice koje se odnose na zemlju podrijetla, osobne prilike tražitelja azila, činjenice o proganjanju, rizik povratka, mogućnost dobivanja zaštite zemlje u kojoj može dokazati državljanstvo).

Članak 50. propisuje ubrzani postupak odnosno kada nadležno tijelo može odlučiti bez saslušanja tražitelja azila, te posebne rokove za tužbu Upravnom sudu u ubrzanom postupku.

Članak 51. nabroja vrste odluka koje donosi Ministarstvo unutarnjih poslova u postupku azila, te propisuje obavezu Ministarstva, ukoliko u roku od 6 mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za azil nije u mogućnosti donijeti odluku, da pruži tražitelju azila informacije u kojem vremenskom roku može očekivati odluku povodom zahtjeva.

Članak 52. propisuje slučajeve odbijanja zahtjeva za azil. Predviđeni su i slučajevi kada Ministarstvo po službenoj dužnosti utvrđuje postojanje uvjeta za odobravanje supsidijarne zaštite.

Članak 53. propisuje razloge uskraćivanja odobrenja supsidijarne zaštite.

Članak 54. propisuje slučajeve odbacivanja zahtjeva za azil.

Članak 55. propisuje u kojim se slučajevima zahtjev smatra očito neutemeljen.

Članak 56. propisuje slučajeve u kojima se postupak za odobrenje azila obustavlja bez obzira u kojoj je fazi, te kada se može tražiti povrat u prijašnje stanje. U slučaju odustanka od zahtjeva za azil tražitelj azila se može odreći prava na tužbu.

Članak 57. propisuje slučajeve prestanka azila te je propisano da danom pravomoćnosti rješenja o prestanku azila azilantu prestaje status i pravo na boravak u Republici Hrvatskoj.

Članak 58. propisuje slučajeve u kojima će se poništiti status azilanta te propisuje da se poništenjem navedenog statusa poništavaju sve pravne posljedice nastale uživanjem statusa azilanta.

Članak 59. propisuje slučajeve prestanka supsidijarne zaštite te propisuje da danom pravomoćnosti rješenja o prestanku supsidijarne zaštite strancu prestaje status i pravo na boravak u Republici Hrvatskoj.

Članak 60. propisuje slučajeve u kojima će se poništiti status supsidijarne zaštite te propisuje da se poništenjem statusa poništavaju sve pravne posljedice nastale uživanjem supsidijarne zaštite.

Članak 61. propisuje u kojim slučajevima se stranca, tražitelja azila, koji ne ispunjava uvjete za ulazak u Republiku Hrvatsku neće pustiti u državu, odnosno bit će smješten u tranzitnom prostoru zračne ili pomorske luke za vrijeme dok se razmatra njegov zahtjev za azil.

Članak 62. propisuje postupak pred Upravnim sudom, odnosno u kojim slučajevima Upravni sud sam donosi odluku, a kada predmet vraća Ministarstvu na ponovni postupak. Također propisuje da sudac pojedinac odlučuje o tužbi podnesenoj protiv odluke donesene u ubrzanom postupku.

- Članak 63.** propisuje način dostave pismena te rok od tri dana za oglašavanje na oglasnoj ploči.
- Članak 64.** propisuje načelo „blagodat sumnje“ odnosno uvjete uz ispunjenje kojih će se iskaz tražitelja azila koji nije potkrijepljen materijalnim ili drugim dokazima, smatrati vjerodostojnim.
- Članak 65.** propisuje da se u postupku azila primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku i Zakona o upravnim sporovima ako ovim Zakonom nije drugačije određeno. Odredbe Zakona o strancima primjenjuju se na tražitelje azila, azilante, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom u dijelu koji ovim Zakonom nije drukčije propisan. Također, propisuje da stranac koji uživa zaštitu i status temeljem Zakona o azilu nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka, sukladno odredbama Zakona o strancima.
- Članak 66.** propisuje da je u postupku azila javnost isključena. Iznimno, ako se tome ne protivi tražitelj azila na saslušanju može sudjelovati predstavnik UNHCR-a ili druge organizacije koja se bavi zaštitom prava izbjeglica.
- Članak 67.** propisuje slučajeve u kojima se tražitelju azila može ograničiti kretanje, vremenski rok ograničenja kretanja, tijelo nadležno za donošenje odluke o ograničenju kretanja i rok za tužbu. O tužbi odlučuje Upravni sud Republike Hrvatske, budući sukladno obveznom europskom zakonodavstvu, svaka odluka o ograničenju odnosno lišenju slobode kretanja mora biti podložna sudskom preispitivanju.
- Članak 68.** propisuje da se po okončanju postupka azila, prestankom ili poništenjem statusa azilanta odnosno supsidijarne i privremene zaštite, stranac može dobrovoljno vratiti u zemlju podrijetla odnosno ukoliko stranac ne pristaje na dobrovoljni povratak stranca se udaljava sukladno odredbama Zakona o strancima.
- Članak 69.** propisuje da će Ministarstvo tražitelju azila, strancu pod supsidijarnom zaštitom i azilantu izdati iskaznicu, a azilantu na njegov zahtjev putnu ispravu. Sukladno odredbama Zakona o strancima istima se može izdati putni list.
- Članak 70.** propisuje mogućnost Ministarstvu da zadrži putnu ili drugu identifikacijsku ispravu tražitelja azila ako to zahtijevaju razlozi zaštite nacionalne sigurnosti ili pravnog poretka, do okončanja postupka, te obvezu da se u tom slučaju o privremenom zadržavanju isprava izda potvrda.
- Članak 71.** propisuje da iskaznica tražitelja azila služi kao dozvola boravka u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka. Izdaje se i članovima obitelji tražitelja azila koji su zajedno s njim došli u Republiku Hrvatsku.
- Članak 72.** propisuje da se osobna iskaznica za azilanta izdaje na rok od 5 godina.
- Članak 73.** propisuje uvjete za izdavanje putne isprave za azilanta.
- Članak 74.** propisuje da se iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom izdaje na rok od godinu dana te se može produžavati.
- Članak 75.** propisuje da se iskaznica tražitelja azila, osobna iskaznica i putna isprava azilanta, te iskaznica stranca pod supsidijarnom zaštitom odnosno putni list moraju vratiti Ministarstvu po okončanju postupka, odnosno prestankom ili poništenjem statusa odnosno zaštite.
- Članak 76.** propisuje da će se strancima koji masovno dolaze u Republiku Hrvatsku iz zemlje u kojoj je zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, ako ih zemlja njihovog podrijetla nije u mogućnosti zaštititi, odobriti privremena zaštita. Odluku o potrebi pružanja zaštite i prestanku, donosi Vlada RH. Odluka sadržava određene skupine ljudi na koje će se zaštita odnositi, datum od kojeg će se primjenjivati i kolikom broju osoba će zaštita biti pružena. Također propisuje da će prilikom donošenja Odluke Vlada uzeti u obzir gospodarske i druge mogućnosti RH, razloge nacionalne sigurnosti i javnog reda te relevantne informacije UNHCR-a i drugih organizacija o stanju u zemlji podrijetla.
- Članak 77.** propisuje da Ministarstvo odobrava privremenu zaštitu na vrijeme od jedne godine uz mogućnost produžetka do maksimalno tri godine.

Članak 78. propisuje razloge za uskraćivanje privremene zaštite. Privremena zaštita neće se odobriti ukoliko osoba ne ispunjava uvjete za privremenu zaštitu, ako postoje razlozi za isključenje, ima status azilanta, supsidijarnu zaštitu ili status priznat po odredbama zakona o strancima te ukoliko uživa zaštitu, ima državljanstvo ili regulirani boravak u trećoj državi.

Članak 79. propisuje razloge za prestanak privremene zaštite. Razlozi se odnose na protek vremena na koje je zaštita odobrena i Odluku Vlade o prestanku postojanja razloga za odobrenje privremene zaštite.

Članak 80. propisuje da će se strancima pod privremenom zaštitom omogućiti dobrovoljni povratak u zemlju podrijetla te će ih se informirati o sigurnosnom stanju u toj zemlji.

Članak 81. propisuje suradnju Ministarstva, tijekom uspostave i trajanja privremene zaštite te povratka osoba kojima je prestala zaštita, s drugim državnim tijelima, UNHCR-om i ostalim organizacijama koje se bave zaštitom prava izbjeglica.

Članak 82. propisuje prava koja ima stranac kojem je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj (boravak, osnovna sredstva za život i smještaj, zdravstvena zaštita, osnovno i srednje školovanje, pravna pomoć, rad, spajanje obitelji, sloboda vjeroispovijesti). Članak propisuje da se na strance pod privremenom zaštitom na odgovarajući način primjenjuju obveze tražitelja azila propisane u članku 31. Zakona.

Članak 83. propisuje da stranci pod privremenom zaštitom ostvaruju pravo na rad sukladno odredbama zakona koje uređuju zapošljavanje stranaca u Republici Hrvatskoj.

Članak 84. propisuje da zdravstvena zaštita stranaca pod privremenom zaštitom uključuje hitnu pomoć i vitalno liječenje bolesti, a za ranjive skupine i drugu neophodnu pomoć.

Članak 85. propisuje da stranac pod privremenom zaštitom ostvaruje pravo na osnovno i srednje školovanje, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju pod istim uvjetima kao hrvatski državljanin.

Članak 86. propisuje tko podnosi zahtjev za spajanje obitelji stranca pod privremenom zaštitom te uzimanje u obzir interese članova obitelji prilikom spajanja članova obitelji pod privremenom zaštitom u različitim državama. Nadalje propisuje obvezu Ministarstva da propiše obrazac dozvole za preseljenje stranca pod privremenom zaštitom iz jedne države u drugu. Članu obitelji koji se spaja odobrava se privremena zaštita.

Članak 87. propisuje da se strancima kojima je odobrena privremena zaštita osigurava odgovarajući smještaj, ukoliko im smještaj nije osiguran na drugi način odnosno ne posjeduju dostatna sredstva. Smještaj će se osigurati i onom strancu kojem je prestala privremena zaštita, ali ga se iz ozbiljnih zdravstvenih razloga ne može vratiti u zemlju podrijetla.

Članak 88. propisuje da se strancu pod privremenom zaštitom izdaje iskaznica na rok od godinu dana te se može produžavati.

Članak 89. propisuje da će Ministarstvo obavijestiti stranca pod privremenom zaštitom o njegovim pravima i obvezama koji proizlaze iz njegovog statusa.

Članak 90. propisuje da stranac koji tijekom trajanja privremene zaštite podnese zahtjev za azil, ne može koristiti prava tražitelja azila za vrijeme trajanja privremene zaštite. Razmatranje zahtjeva za azil Ministarstvo može okončati i po isteku privremene zaštite.

Članak 91. propisuje zbirke podataka koje je dužno voditi Ministarstvo unutarnjih poslova temeljem ovog Zakona (o tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom, strancima pod supsidijarnom zaštitom, putnim ispravama za azilante, iskaznicama tražitelja azila, osobnim iskaznicama azilanta, iskaznicama stranaca pod privremenom zaštitom, iskaznicama stranaca pod supsidijarnom zaštitom, privremeno zadržanim putnim i drugim ispravama, prijavi/odjavi boravišta i/ili adrese stanovanja azilanta te prijavi/odjavi mjesta i/ili adrese stanovanja tražitelja azila, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom, uzetim otiscima prstiju i fotografranju tražitelja azila i stranaca pod privremenom

zaštitom). Propisuje da se osobni podaci sadržani u navedenim evidencijama prikupljaju, pohranjuju i obrađuju sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Članak 92. propisuje da će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona, Vlada Republike Hrvatske donijeti listu sigurnih zemalja podrijetla i listu sigurnih trećih zemalja.

Članak 93. propisuje koje propise donosi ministar unutarnjih poslova.

Članak 94. propisuje ovlast ministra nadležnog za unutarnje poslove da, na prijedlog ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi, donese propis o smještaju tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 95. propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove socijalne skrbi da donese propis o visini novčane pomoći tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

Članak 96. propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove zdravstva da donese propis o načinu provođenja zdravstvene zaštite tražitelja azila, azilanta, stranca pod privremenom zaštitom i stranca pod supsidijarnom zaštitom, kao i preventivnog zdravstvenog pregleda.

Članak 97. propisuje ovlast ministra nadležnog za poslove prosvjete i školstva da donese program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture, kao i način njegova provođenja za tražitelje azila i azilante. Na taj način omogućava se brža i potpunija integracija navedenih kategorija stranaca u društvo.

Članak 98. propisuje rok od 60 dana od dana stupanja na snagu Zakona za donošenje propisa iz članka 93. - 96. ovoga Zakona te rok od 120 dana za donošenje propisa iz članka 97. ovoga Zakona.

Članak 99. predstavlja novinu u Zakonu o azilu, a radi se o kazenoj odredbi u kojoj je dana osnova za izricanje novčane kazne u iznosu od 300,00 do 3.000,00 kuna ili zaštitne mjere protjerivanja u prekršajnom postupku, ukoliko se utvrdi da je tražitelj azila počinio jedan od slijedećih prekršaja: učestalo krši odredbe Kućnog reda Prihvatišta, Ministarstvu u propisanom roku ne javi promjenu adrese, ne pridržava se uputa i mjera Ministarstva o ograničenju slobode kretanja, odnosno napusti ili pokuša napustiti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka. Za sve navedene prekršaje tražitelju azila se može samostalno ili uz novčanu kaznu izreći zaštitna mjera protjerivanja, s time da se ona izvršava po okončanju postupka azila.

Članak 100. propisuje da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti odredbe Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.), te da će se svi postupci započeti po odredbama starog Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) dovršiti po odredbama novog Zakona. Propisi donijeti na temelju Zakona o azilu (»Narodne novine« br. 103/03.) ostaju na snazi do stupanja na snagu propisa donesenih na temelju ovlasti iz ovoga Zakona.

Članak 101. propisuje datum stupanja na snagu Zakona.